

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU
FONDA ZA ZAŠTITU
DEPOZITA
ZA 2023. GODINU**

fzd
FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA

FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU
FONDA ZA ZAŠTITU
DEPOZITA ZA 2023.GODINU**

Podgorica, MAJ 2024.

SPISAK UPOTRIJEBLJENIH SKRAĆENICA:

CBCG	<i>Centralna banka Crne Gore</i>
EBRD	<i>(European Bank for Reconstruction and Development) Evropska banka za obnovu i razvoj</i>
EFDI	<i>(European Forum of Deposit Insurers) Evropska asocijacija institucija za osiguranje depozita</i>
IADI	<i>(International Association of Deposit Insurers) Medjunarodna asocijacija institucija za osiguranje depozita</i>
EU	<i>(European Union) Evropska unija</i>
FSAP	<i>(Financial Sector Assessment Program) Finansijski sektor za procjene programa</i>
Fond	<i>Fond za zaštitu depozita</i>
Metodologija	<i>Metodologija za obračun premije na bazi rizika pojedine kreditne institucije</i>
UO	<i>Upravni odbor</i>
Zakon	<i>Zakon o zaštiti depozita</i>
Direktiva 2014/49 EU	<i>Directive 2014/49/EC of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on deposit-guarantee schemes (Direktiva o zaštiti depozita)</i>
Direktiva 2014/59 EU	<i>Directive 2014/59/EC of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms (Direktiva o sanaciji kreditnih institucija i investicionih društava)</i>

SADRŽAJ

SPIŠAK UPOTRIJEBLJENIH SKRAĆENICA:	2
UVODNE NAPOMENE	5
1. OSNOVNE INFORMACIJE O ZAŠTITI DEPOZITA	9
1.1. Fond za zaštitu depozita	10
1.2. Usklađivanje zakonodavnog i institucionalnog okvira sa pravnomtekovinom EU u oblasti sistema osiguranja depozita	12
1.3. Članice Fonda za zaštitu depozita	13
2. NIVO I STRUKTURA POJEDINI KATEGORIJE DEPOZITA	15
2.1. Ukupni depoziti	16
2.2. Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita	17
2.3. Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita	19
2.4. Garantovani depoziti	22
3. IZLOŽENOST FONDA PREMA KREDITNIM INSTITUCIJAMA	29
4. AKTIVNOSTI FONDA U 2023. GODINI	33
4.1. Opšte napomene	34
4.1.1. Metodologija za obračun premije na bazi rizika pojedine kreditne institucije	34
4.1.2. Aktivnosti na realizaciji projekta „Jačanje prakse upravljanja imovinom i investicijama Fonda“	36
4.1.3. Informacije o toku isplate preostalog iznosa garantovanih depozita deponentima Invest banke Montenegro u stečaju i Atlas banke u stečaju	37
4.1.4. Sprovođenje stres-testa – testiranje softvera za isplatu garantovanih depozita na realnim podacima	38
4.1.5. Istraživanje javnog mnjenja o percepciji rada Fonda	39
4.1.6. Ispunjavanje obaveza prema “Stand-by” aranžmanu sa EBRD	39
4.1.7. Dalji rad u radnoj grupi za pristupanje Crne Gore EU u sklopu pregovaračkog poglavlja 9 – Finansijske usluge	40
4.2. Sudski sporovi	40
4.3. Investicione aktivnosti u 2023. godini	40
4.4. Normativno-pravni poslovi	42
4.5. Ljudski resursi i edukacija zaposlenih	43
4.6. Međunarodna saradnja	44
4.7. Ciljevi i zadaci Fonda u 2024. godini	45
4.8. Događaji nakon završetka izvještajnog perioda	46
5. FINANSIJSKO POSLOVANJE FONDA U 2023. GODINI	49
5.1. Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha) Fonda na dan 31.12.2023. godine	50
5.1.1. Ukupni prihodi Fonda	50
5.1.2. Rashodi Fonda	52
5.2. Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans Stanja)	54
5.3. Iskaz o promjenama na kapitalu	53
ANEX:	
OSTVARENI PRIHODI I RASHODI ZA 2022. I 2023. GODINU I PLAN PRIHODA I RASHODA ZA 2023. I 2024. GODINU	56
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	57

Uvodne napomene

Uvodne napomene

Fond za zaštitu depozita je u 2023. godini nastavio da obavlja poslove predviđene zakonskim mandatom tj. da obavlja funkciju pay-box-a, realizovanjem daljeg nesmetanog toka isplate preostalog iznosa garantovanih depozita doprinoseći, na taj način, očuvanju cjelokupnog bankarskog sektora i finansijske stabilnosti.

Uprkos globalnim uslovima i nestabilnostima koje su obilježili razni nepovoljni geopolitički faktori, bankarski sektor u Crnoj Gori je ostao otporan i stabilan, pa ni tokom 2023. godine nije bilo potrebe za novim angažovanjem sredstava Fonda.

Aktuelni trendovi koji karakterišu finansijski sistem Crne Gore se ocjenjuju kao pozitivni, što podrazumijeva i pozitivan trend parametara bankarskog sektora na agregatnom nivou što je potvrdio i Međunarodni Monetarni Fond, konstatacijom da je bankarski sistem zdrav i stabilan tokom svoje posjete Crnoj Gori u februaru 2024. godine.

Pokazatelji finansijske stabilnosti u cijelom sistemu su visoki s obzirom na obilnu likvidnost, prije svega pokazatelji adekvatnosti kapitala, likvidnosti i profitabilnosti kreditnih institucija, a nekvalitetni krediti su nastavili da opadaju uprkos povlačenju mjera podrške za ublažavanje posljedica COVID epidemije i postepenoj primjeni strožijih standarda za klasifikaciju aktive. Snažan oporavak ekonomije nakon COVID-a i veliki prilivi depozita nerezidenata u toku 2022.godine i nastavak trenda rasta depozita u toku izvještajne 2023.godine, rezultirali su visokim nivoom ukupnih depozita na kraju 2023. godine.

Depoziti u kreditnim institucijama na kraju decembra 2023. godine iznosili su 5.483 miliona eura i ostvarili su rast od 4,84% u odnosu na decembar 2022. godine. U strukturi ukupnih depozita, 90,88% depozita odnosilo se na depozite lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita i 9,12% depozita na depozite lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita.

Kod svih kategorija depozita ostvaren je rast na godišnjem nivou. Pri tome, rast od 3,52% zabilježen je kod depozita lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, dok je kod garantovanih depozita rast iznosio 11,75%.

Fond je u 2023. godini obračunao i naplatio premiju na bazi rizika pojedine kreditne institucije u iznosu od 21.020.000€.

Fond je u 2023. godini nastavio sa aktivnostima na realizaciji isplate garantovanih depozita za dvije banke – Invest Banku Montenegro A.D. Podgorica i Atlas banku A.D. Podgorica, nad kojima je u 2019. godini uveden stečajni postupak.

Naime, u toku 2023. godine deponenti su preuzeli garantovane depozite u iznosu od 234.807€ . Na kraju godine ostaje neisplaćeno 7.098.476€ , odnosno 6,30% od ukupnog iznosa garantovanih depozita za obje banke.

Na drugoj strani, povrat sredstava iz stečajne mase u izvještajnom periodu iznosi 10,5 mil. eura (ukupni povrat sredstava iz stečajne mase na dan 31.12.2023. godine iznosi 80,5

mil. eura ili 71,39%).

U cilju obezbjeđenja veće sigurnosti depozita u kreditnim institucijama, odnosno stabilnosti cjelokupnog finansijskog sistema, Fond je sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj zaključio Ugovor o „Stand-by“ aranžmanu na iznos od 50 mil. eura (jul 2020. godine). Ovim Ugovorom je omogućeno da, za mogući scenario nastanka zaštićenog slučaja kod jedne od kreditnih institucija iz bankarskog sistema, Fond može koristiti navedena sredstva za isplatu garantovanih depozita za period od 5 godina od dana potpisivanja Ugovora i rokom za otplatu od 7 godina. Kada se pored navedenog, uzmu u obzir, i sopstvena sredstva kojima Fond trenutno raspolaže, može se konstatovati da, u slučaju potrebe, postoje značajna sredstva da Fond može ispuniti svoj osnovni zadatak postojanja.

Fond je, u skladu sa Ugovorom o izvršavanju međunarodnih platnih transakcija Fonda i primanju u depozit novčanih sredstava Fonda, potpisanog između Centralne banke Crne Gore i Fonda i Odlukom Upravnog odbora Fonda o investiranju sredstava Fonda za 2023. godinu, značajno ojačao svoju likvidnu aktivu.

Finansijsko poslovanje Fonda je bilo uspješno i u 2023. godini i odraz je odgovornog upravljanja svim sredstvima Fonda. Naime, tokom 2023. godine sve ključne bilansne pozicije ostvarile su rast, uz istovremeno poboljšanje kvaliteta aktive u odnosu na uporedni period prethodne godine. U izvještaju eksternog revizora konstatovano je da priloženi finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju finansijsko stanje Fonda na dan 31.12.2023. godine, rezultate poslovanja i novčane tokove u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Ključni izazovi Fonda u 2024. godini biće aktivnosti iz domena svoje zakonske nadležnosti usmjerene na očuvanje ukupne finansijske stabilnosti sistema, uprkos i dalje prisutnim negativnim uticajama sa globalnih međunarodnih tržišta, koji u najvećoj mjeri oblikuju makroekonomski ambijent u Crnoj Gori.

* * *

Godišnji izvještaj o radu Fonda sadrži pet djelova.

U prvom dijelu izvršena je sinteza osnovnih karakteristika sistema zaštite depozita i ocjena uskladenosti sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti zaštite depozita, što je veoma važno imajući u vidu povezanost crnogorske ekonomije sa međunarodnim ekonomskim i finansijskim tokovima.

U drugom dijelu izvještaja prikazana su kretanja i procentualna učešća različitih kategorija depozita.

U trećem dijelu je iskazana izloženost Fonda prema kreditnim institucijama i potencijalne mogućnosti isplate garantovanih depozita kroz prikaz "koeficijenta pokrivenosti".

U četvrtom dijelu izvještaja, dat je prikaz aktivnosti Fonda.

U petom dijelu izvještaja, dat je prikaz finansijskog poslovanja Fonda. Iz pokazatelja finansijskog poslovanja i planiranih aktivnosti u 2024. godini jasno se vidi stabilnost poslovanja Fonda.

**OSNOVNE INFORMACIJE O
ZAŠTITI DEPOZITA**

1

1. OSNOVNE INFORMACIJE O ZAŠTITI DEPOZITA

1.1. Fond za zaštitu depozita

Fond za zaštitu depozita osnovan je Zakonom o zaštiti depozita („Sl. list CG”, br. 40/2003) i zvanično je počeo sa radom 18. 11. 2004. godine upisom u registar Zavoda za statistiku Crne Gore. Zakonom o zaštiti depozita (Sl. list CG br. 44/10, 40/11 i 47/15), izvršena su dalja usklađivanja sa Direktivom 1994/19/EU – Direktiva o zaštiti depozita (povećanje nivoa zaštite sa 5.000 eura na 50.000 eura, kao i skraćenje rokova isplate garantovanih depozita sa 90 dana na 15 radnih dana), a takođe izvršeno je razdvajanje upravljačke i rukovodne funkcije samog Fonda, tako što su organi Fonda podijeljeni na UO i direktora Fonda. Zakonom o zaštiti depozita („Sl. list CG”, br. 72/19), izvršena su usklađivanja sa Direktivom 2014/49/EU – Direktiva o zaštiti depozita i Direktivom 2014/59/EU – Direktiva o sanaciji kreditnih institucija i investicionih društava. Nivo zaštite povećan je na 100.000 eura, rok za isplatu je skraćen na 7 radnih dana, uveden je privremeni “visoki saldo”, obaveza sprovođenja “testiranja Sistema za zaštitu depozita na stres”, mogućnost učešća u finansiranju sanacije kreditnih institucija u cilju sprječavanja nastanka zaštićenog slučaja i naplata premija na osnovu rizika pojedine kreditne institucije.

Osnovna djelatnost Fonda je da ostvaruje zaštitu depozita u kreditnim institucijama i obavezan je da pri nastanku zaštićenog slučaja vrši isplatu garantovanih depozita, kako je propisano Zakonom. Zaštićeni slučaj nastaje danom donošenja rješenja o otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom ili donošenja rješenja o nedostupnosti depozita. Kreditne institucije koje imaju dozvolu za rad CBCG dužne su da na ime zaštite depozita plaćaju Fondu premije pod uslovima i na način utvrđen Zakonom. Zaštita depozita obuhvata depozite položene kod kreditne institucije prije ili na dan nastanka zaštićenog slučaja. Počev od 1. januara 2013. godine, Fond vrši isplatu garantovanih depozita do iznosa od 50.000 eura po deponentu, bez obzira na broj i visinu iznosa koje taj deponent posjeduje kod kreditne institucije. Zakonom o zaštiti depozita (Sl. List CG br.72/19) nivo zaštite podignut je do iznosa od 100.000 eura, s tim što će do pristupanja Crne Gore EU, Fond vršiti isplatu garantovanih depozita do iznosa od 50.000 eura po deponentu, bez obzira na broj i visinu iznosa koje taj deponent posjeduje kod kreditne institucije.

Organi Fonda su UO i direktor Fonda.

Misija Fonda

Sigurnost depozita u kreditnim institucijama i efikasna i brza isplata garantovanih depozita prilikom nastupanja zaštićenog slučaja u bilo kojoj kreditnoj instituciji u Crnoj Gori.

Vizija Fonda

Stabilan finansijski sistem, zasnovan na povjerenju, sigurnosti i zaštiti deponenata.

Ciljevi Fonda

Unapređenje povjerenja deponenata u crnogorski bankarski sistem i zaštita deponenata od gubitka sredstava u slučaju nastupanja zaštićenog slučaja. Navedene ciljeve, Fond ostvaruje jasno definisanim obavezama prema deponentima, promovisanjem povjerenja javnosti u sistem zaštite depozita i obezbjeđivanjem sredstava za zaštitu garantovanih depozita.

Upravljanje Fondom

Fondom upravlja UO, koji se sastoji od pet članova. Članove UO Fonda imenuje Predsjednik Crne Gore, s tim što jednog člana imenuje na prijedlog Ministarstva finansija, jednog na prijedlog CBCG, jednog na prijedlog Udruženja banaka Crne Gore, jednog na prijedlog Privredne komore i jednog na prijedlog Predsjednika Crne Gore. U skladu sa Zakonom, UO Fonda održava sjednice najmanje jednom u tri mjeseca.

Pored nadležnosti utvrđenih Zakonom, UO Fonda u skladu sa Statutom Fonda donosi unutrašnje opšte akte, razmatra realizaciju aktivnosti, razmatra kvartalno izvještaje o kretanju depozita, razmatra godišnje i polugodišnje izvještaje o investiranju sredstava, odlučuje o pribavljanju nepokretne imovine, utvrđuje način saradnje sa državnim organima, organizacijama i drugim institucijama u Crnoj Gori, utvrđuje način saradnje sa međunarodnim finansijskim institucijama, organizacijama i šemama za zaštitu depozita, odlučuje o prenosu pojedinih ovlašćenja direktoru Fonda i obavlja druge poslove utvrđene Zakonom i Statutom Fonda.

Na 31.12.2023. godine UO Fonda je u sljedećem sastavu:

- Vesko Lekić, direktor Trezora CBCG, predsjednik UO;
- Dejan Vujačić, direktor Sektora za kontrolu banaka u CBCG – član UO;
- Branislava Božović, predstavnik Ministarstva finansija, član UO;
- Darko Radunović, predstavnik Udruženja banaka Crne Gore, član UO i
- Vlastimir Golubović – predstavnik Privredne komore Crne Gore, član UO.

U toku 2023. godine UO Fonda je održao 11 (jedanaest) sjednica.

Sjedište Fonda je u Podgorici, ulica Miljana Vukova b. b.

Web adresa: www.fzdcg.org i e-mail adresa: fzd@fzdcg.org.

1.2. Usklađivanje zakonodavnog i institucionalnog okvira sa pravnom tekovinom EU u oblasti sistema osiguranja depozita

U postupku pristupanja EU Crna Gora je, između ostalog, preuzela obavezu da svoje zakonodavstvo u oblasti finasijskog sistema usaglasa sa Direktivom 2014/49/EU i Direktivom 2014/59/EU. Usaglašavanje sa predmetnim direktivama izvršeno je usvajanjem paketa zakonskih propisa krajem 2019. godine, tj. usvajanjem Zakona o kreditnim institucijama, Zakona o sanaciji kreditnih institucija, Zakona o zaštiti depozita i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju i likvidaciji banaka.

Zakon o zaštiti depozita i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju i likvidaciji banaka su u primjeni od početka 2020. godine, dok su Zakon o kreditnim institucijama i Zakon o sanaciji kreditnih institucija ušli u primjenu početkom 2022. godine.

Usaglašavanje crnogorskog sistema zaštite depozita sa Direktivom 2014/49/EU i Direktivom 2014/59/EU se sastoji u sljedećem:

- Primjena obračuna premije na bazi rizika pojedine kreditne institucije od 01.01.2021. godine;
- Skraćen je rok za početak isplate na 7 radnih dana;
- Proširen obim garantovanog depozita – uveden privremeno visoki saldo;
- Fond ima veću samostalnost, odgovornost i nezavisnost kroz sljedeće aktivnosti:
 - testiranje otpornosti sistema zaštite depozita na stres;
 - mogućnost učešća u finansiranju sanacije kreditnih institucija u cilju sprječavanja nastanka zaštićenog slučaja ;

Zakonom se vrši i usaglašavanje sa Osnovnim principima za efikasan sistem zaštite depozita, izdatim od Međunarodne asocijacije institucija za osiguranje depozita (Core Principles for effective Deposit Insurance Systems, IADI), koje u postupku ocjene usaglašenosti i ispunjavanja preporuka u okviru FSAP misije, primjenjuju Svjetska banka i Međunarodni Monetarni Fond.

1.3. Članice Fonda za zaštitu depozita

U crnogorskom finansijskom sistemu, u čijoj strukturi se nalaze kreditne institucije, mikrokreditne finansijske institucije, osiguravajuća društva, lizing kompanije i druge finansijske institucije, dominantan udio zauzima bankarski sektor. Tokom 2023. godine poslovalo je 11 (jedanaest) kreditnih institucija, od čega je devet sa većinskim učešćem nerezidenata u vlasničkom kapitalu.

Na 31.12.2023. godine depoziti deponenata u svim kreditnim institucijama su zaštićeni crnogorskim sistemom zaštite depozita u skladu sa Zakonom.

Na kraju 2023. godine ukupni depoziti kreditnih insitucija iznosili su 5.483 mil. eura, što predstavlja povećanje od 253,3 mil. eura ili 4,84% na godišnjem nivou. Ukupni depoziti su tokom 2023. godine prosječno mjesečno rasli po stopi od 0,40%, dok su u tokom 2022. godine rasli po stopi od 2,02%.

Dominantno učešće u ukupnim depozitima na kraju 2023. godine, sa aspekta zaštite depozita, imali su zaštićeni depoziti fizičkih i pravnih lica koji su iznosili 4.984 mil. eura ili 90,88% ukupnih depozita. Dakle, u strukturi ukupnih depozita 9,12% su depoziti koji nijesu pokriveni sistemom zaštite depozita.

Depoziti fizičkih lica su iznosili 50,54%, a depoziti pravnih lica 40,34% ukupnih depozita, na kraju izvještajnog perioda. Na godišnjem nivou, depoziti fizičkih lica ostvarili su rast od 5,32%, dok su depoziti pravnih lica ostvarili rast od 24,33%.

Iz godine u godinu nerezidenti postaju sve važniji segment u ukupnim depozitima, iako je njihov udio u ukupnim depozitima opao sa 25,2% u 2022. godini na 24,9% u 2023.godini.

U strukturi zaštićenih depozita, 72,98% zaštićenih depozita odnosilo se na rezidente i 27,02% na nerezidencate, na kraju izvještajnog perioda.

**NIVO I STRUKTURA POJEDINI
KATEGORIJA DEPOZITA**

2

2. NIVO I STRUKTURA POJEDINIH KATEGORIJA DEPOZITA

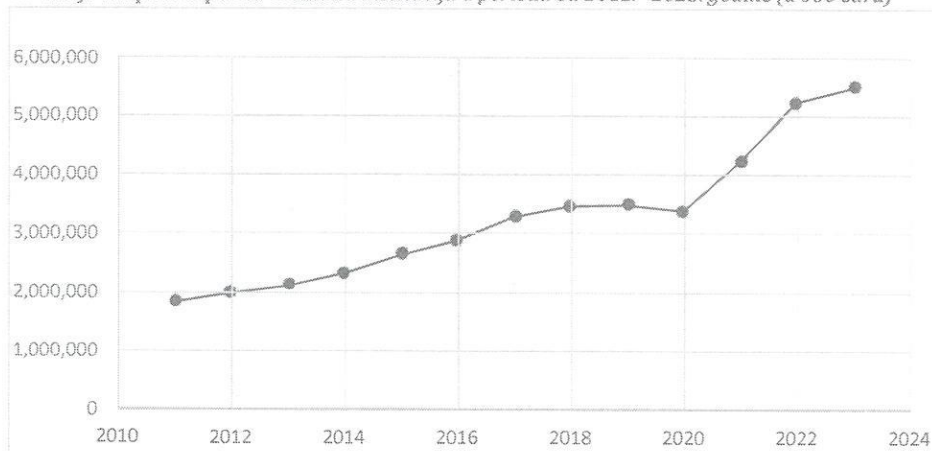
2.1 Ukupni depoziti

Ukupni depoziti kreditnih institucija na 31.12.2023. godine iznose **5.483.493.989€**, dok su na 31.12.2022. godine iznosili 5.230.195.527€, što predstavlja rast od 253,3 mil. eura ili 4,84% na godišnjem nivou.

Grafik 1 predstavlja trend kretanja ukupnih depozita u periodu od 2011. - 2023. godine.

Grafik 1.

Kretanje ukupnih depozita kreditnih institucija u periodu od 2011. - 2023. godine (u 000 eura)

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija

Ukupni depoziti kreditnih institucija su tokom izvještajnog perioda imali sljedeći trend, kvartalno prikazano: (prvi kvartal – pad 0,71%; drugi kvartal – rast 1,59%; treći kvartal – rast 4,88% i četvrti kvartal – pad 0,90%).

Tabela 1.

Stanje ukupnih depozita po kvartalima u 2023. godini (u 000 eura)

	31. 12. 2022.	31. 03. 2023.	30. 06. 2023.	30. 09. 2023.	31. 12. 2023.
UKUPNI DEPOZITI	5.230.196	5.193.164	5.275.889	5.533.322	5.483.494

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija

Kod zaštićenih depozita najveći deponenti sredstava u kreditnim institucijama su sektori stanovništva i privrede.

Učešće sredstava deponovanih od strane sektora stanovništva u ukupnim depozitima kod kreditnih institucija na 31.12.2023. godine iznosi 2,79 mlrd. eura, odnosno 50,54%, čineći ih time i najznačajnijim deponentima crnogorskog bankarskog

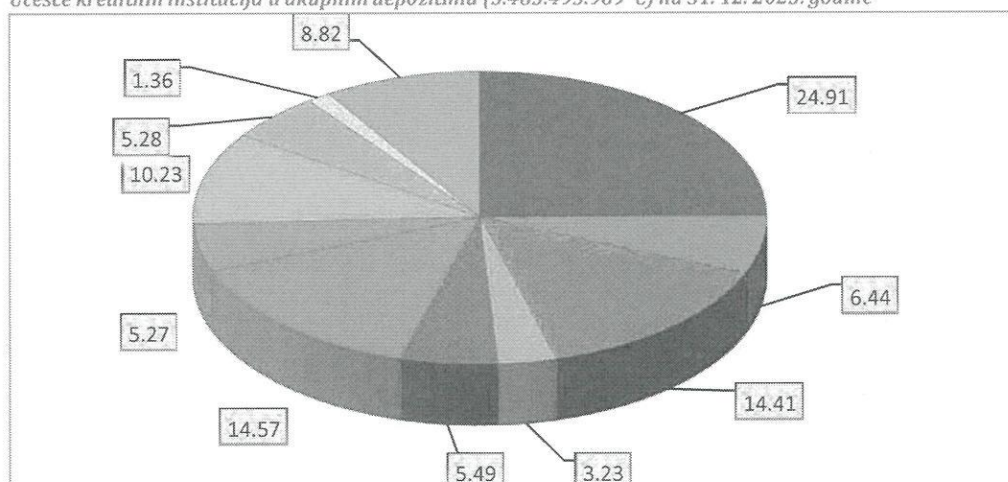
sistema. Broj deponenata sektora stanovništva na kraju 2023. godine iznosi 713.967 odnosno 90,30% ukupnog broja deponenata.

Na sektor privrede odnosi se 40,34% ukupnih depozita u kreditnim institucijama, odnosno 2,19 mmlrd. eura. Broj deponenata sektora privrede na kraju 2023. godine iznosi 73.971, odnosno 9,36% ukupnog broja deponenata (0,34% ukupnog broja deponenata se odnosi na deponente isključenih depozita).

Ukupan broj deponenata na kraju 2023. godine iznosi 790.628, odnosno ~~a~~ 2,08% više u odnosu na kraj 2022. godine, kada je iznosio 774.482.

Učešće pojedinih kreditnih institucija u ukupnom depozitnom portfoliju na kraju 2023. godine predstavljeno je u grafiku 2.

Grafik 2.
Učešće kreditnih institucija u ukupnim depozitima (5.483.493.989 €) na 31. 12. 2023. godine

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija

Od nekada izuzetno koncentrisanog tržišta i dominantne uloge tri najveće kreditne institucije, danas je situacija vidno promijenjena, a tržište kreditnih institucija je bliže granici tzv. konkurentnog tržišta (na kraju 2008. godine dvije kreditne institucije su činile 60,33% depozitnog portfolija bankarskog sektora odnosno 39,48% na kraju 2023. godine).

Procentualno učešće kreditnih institucija u ukupnim depozitima na kraju 2023. godine je na približno istom nivou kao i na kraju 2022. godine.

2.2 Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita

Depoziti lica koja u skladu sa članom 6 stav 2 tačke 1-19 Zakona nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita predstavljeni su u tabeli 2, kvartalno u 2023. godini.

Podaci po kvartalima za 2023. godinu ukazuju na rastući trend ovih depozita tokom izvještajnog perioda: povećanje u prvom, trećem i četvrtom kvartalu (3,87%, 17,87%, 0,89%), a smanjenje u drugom kvartalu (2,69%). Isključeni depoziti su na kraju 2023. godine ostvarili rast u iznosu od 84,1 mil. eura ili 20,20% u odnosu na kraj 2022. godine. Broj deponenata koji nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita na kraju 2023. godine iznosi 2.690 odnosno za 0,98% više u odnosu na kraj 2022. godine (kada je iznosio 2.664).

Tabela 2.

Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanih depozita po kvartalima u 2023. godini (u 000 eura)

	31.12.2022.	31. 03. 2023.	30. 06. 2023.	30. 09. 2023.	31. 12. 2023.
Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu	415.847	431.929	420.327	495.436	499.864
UKUPNI DEPOZITI	5.230.196	5.193.164	5.275.889	5.533.322	5.483.494
% učešća u ukupnim depozitima	7,95	8,32	7,97	8,95	9,12

¹Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija

Na 31.12.2023. godine ova kategorija depozita čini 9,12% ukupnih depozita. Učešće ove kategorije depozita u ukupnim depozitima je povećano u odnosu na 31.12.2022. godine kada je iznosilo 7,95% ukupnih depozita.

Depoziti državnih organa i organizacija imaju najveće učešće u strukturi depozita lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanih depozita (58,25%). Učešće depozita investicionih fondova i društava za upravljanje investicionim fondovima iznosi 15,80%.

Učešće depozita kreditnih i finansijskih institucija u ovoj kategoriji depozita iznosi 6,27%, dok učešće depozita pravnih lica koja se bave poslovima osiguranja iznosi 3,33%, a depoziti pravnih lica koja direktno ili indirektno učestvuju sa 10% ili više u kapitalu ili glasačkim pravima u kreditnoj instituciji iznosi 6,05%.

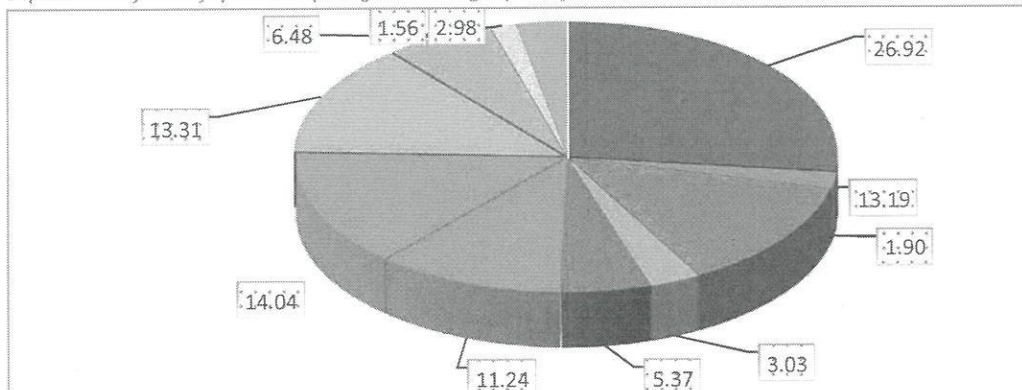
Procentualno povećanje depozita lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita (20,20%), odnosno 84,1 mil. eura, na kraju 2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine, je u najvećoj mjeri rezultat sljedećih promjena:

- depoziti državnih organa i organizacija i organi i organizacije opštine, drugog oblika lokalne samouprave (povećanje za 21,43% odnosno 51,4 mil. eura);
- depoziti investicionih fondova i društava za upravljanje investicionim fondovima (povećanje za 105,33% odnosno 40,3 mil. eura);
- depoziti investicionih društava u skladu sa zakonom (povećanje za 60,58% odnosno 5,5 mil. eura);
- depoziti pravnih lica koja se bave poslovima osiguranja i reosiguranja (smanjenje za 20,92% odnosno 4,4 mil. eura);
- depoziti fondova za obavezno zdravstveno, penzijsko i socijalno osiguranje, (smanjenje za 48,54% odnosno 4,9 mil. eura);
- depoziti lica koja su članovi organa upravljanja i/ili stalnih tijela organa upravljanja kreditne institucije, (smanjenje za 99,60% odnosno 3,8 mil. eura).

Ostale kategorije depozita lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita nijesu imale značajnije promjene na kraju ovog izvještajnog perioda u odnosu na prethodni izvještajni period.

Grafik 3.

Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita po kreditnim institucijama na dan 31.12.2023. godine

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija

Kretanje kategorije depozita deponenata koji nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita nema direktnog uticaja na sistem zaštite depozita, ali neophodno je pratiti njihova kretanja sa stanovišta odnosa ukupnih i zaštićenih depozita.

2.3 Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita – zaštićeni depoziti

Svi deponenti čiji depoziti nijesu isključeni u smislu člana 6 stav 2 tačke 1-19 Zakona imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (Tabela 3).

Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, odnosno, ukupni depoziti fizičkih i pravnih lica koja se uključuju u sistem zaštite depozita na 31.12.2023. godine iznose **4.983.629.757€**, dok su na 31.12.2022. godine iznosili 4.814.348.184 €, što predstavlja rast od 169,3 mil. eura ili 3,52% na godišnjem nivou.

Podaci po kvartalima za 2023. godinu pokazuju rastući trend ovih depozita tokom godine: povećanje u drugom i trećem kvartalu (1,98%, 3,75%), a smanjenje u prvom i četvrtom kvartalu (1,10%, 1,08%). Ovi depoziti su tokom 2023. godine prosječno mjesečno rasli po stopi od 0,29%, dok su u uporednom periodu rasli po stopi od 2,16%.

Tabela 3.

Struktura depozita lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (u 000 eura) - fizička/pravna lica

	IZNOS DEPOZITA- LICA KOJA IMAJU PRAVO NA ISPLATU GARANTOVANOG DEPOZITA (u 000 eura)				
	UKUPNO	Fizicka lica	Pravna lica	Fizicka lica	Pravna lica
	1	2	3	%	%
31/12/2022.	4.814.348	2.648.106	2.166.243	55,00	45,00
31.03.2023.	4.761.235	2.667.016	2.094.219	56,02	43,98
30.06.2023.	4.855.562	2.703.245	2.152.316	55,67	44,33
30.09.2023.	5.037.887	2.763.470	2.274.417	54,85	45,15
31/12/2023.	4.983.630	2.771.463	2.212.167	55,61	44,39
31.12.23. / 31.12.22.	3,52	4,66	2,12		
31.12.23. - 31.12.22.	169.282	123.357	45.925		

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija

U strukturi depozita lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita dominiraju depoziti fizičkih lica, na koje se odnosi se 55,61% a na depozite pravnih lica 44,39%.

Struktura ovih depozita na kraju 2023. godine nije značajnije promijenjena u odnosu na kraj 2022. godine.

Tabela 3.1.

Broj deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita - struktura fizička/pravna lica

	BR.DEPONENATA - LICA KOJA IMAJU PRAVO NA ISPLATU GARANTOVANOG DEPOZITA				
	UKUPNO	Fiz.lica	Prav.lica	Fiz.lica	Prav.lica
	1	2	3	%	%
31/12/2022.	771.818	702.536	69.282	91,02	8,98
31.03.2023.	765.011	694.669	70.342	90,81	9,19
30.06.2023.	771.101	699.276	71.825	90,69	9,31
30.09.2023.	771.441	698.131	73.310	90,50	9,50
31/12/2023.	787.938	713.967	73.971	90,61	9,39
31.12.23. / 31.12.22.	2,09	1,63	6,77		
31.12.23. - 31.12.22.	16.120	11.431	4.689		

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija

Broj deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita na 31.12.2023. godine iznosi 787.938.

Tabela 3.1.1

Struktura depozita lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (u 000 eura) rezidenti/nerezidenti

	IZNOS DEPOZITA -LICA KOJA IMAJU PRAVO NA ISPLATU GARANTOVANOG DEPOZITA (u 000 eura)				
	UKUPNO	Rezidenti	Nerezidenti	Rezidenti	Nerezidenti
	1	2	3	%	%
31/12/2022.	4.814.348	2.768.471	2.045.877	57,50	42,50
31.03.2023.	4.761.235	3.211.735	1.549.500	67,46	32,54
30.06.2023.	4.855.562	3.243.828	1.611.733	66,81	33,19
30.09.2023.	5.037.887	3.577.493	1.460.393	71,01	28,99
31/12/2023.	4.983.630	3.636.860	1.346.770	72,98	27,02
31.12.23. / 31.12.22.	3,52	31,37	-34,17		
31.12.23. - 31.12.22.	169.282	868.388	-699.107		

U strukturi depozita lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, depoziti rezidenata čine 72,98% (51,06% depoziti fizičkih lica - rezidenti koji imaju pravo na isplatu i 48,94% depoziti pravnih lica – rezidenti koji imaju pravo na isplatu). Na nerezidente se odnosi 27,02% (67,91% depoziti fizičkih lica- nerezidenti koji imaju pravo na isplatu i 32,09% depoziti pravnih lica – nerezidenti koji imaju pravo na isplatu).

Struktura ovih depozita na kraju 2023. godine je značajnije promijenjena. Naime, udio depozita nerezidenata je opao sa 42,50% u 2022. godini na 27,02% u 2023. godini, odnosno smanjenje depozita nerezidenata iznosilo je 699,1 mil.eura ili 34,17%.

Tabela 3.1.2

Struktura broja deponenata koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita -rezidenti/nerezidenti

	BR. DEPONENATA - LICA KOJA IMAJU PRAVO NA ISPLATU GARANTOVANOG DEPOZITA				
	UKUPNO	Rezidenti	Nerezidenti	Rezidenti	Nerezidenti
	1	2	3	%	%
31/12/2022.	771.818	696.288	75.530	90,21	9,79
31.03.2023.	765.011	687.001	78.010	89,80	10,20
30.06.2023.	771.101	690.354	80.747	89,53	10,47
30.09.2023.	771.441	688.777	82.664	89,28	10,72
31/12/2023.	787.938	703.858	84.080	89,33	10,67
31.12.23. / 31.12.22.	2,09	1,09	11,32		
31.12.23. - 31.12.22.	16.120	7.570	8.550		

U broju deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, po strukturi **rezidenti/ nerezidenti**, dominiraju deponenti rezidenti. Na broj deponenata rezidenata odnosi se 89,33%, dok deponenti nerezidenti čine 10,67% ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.

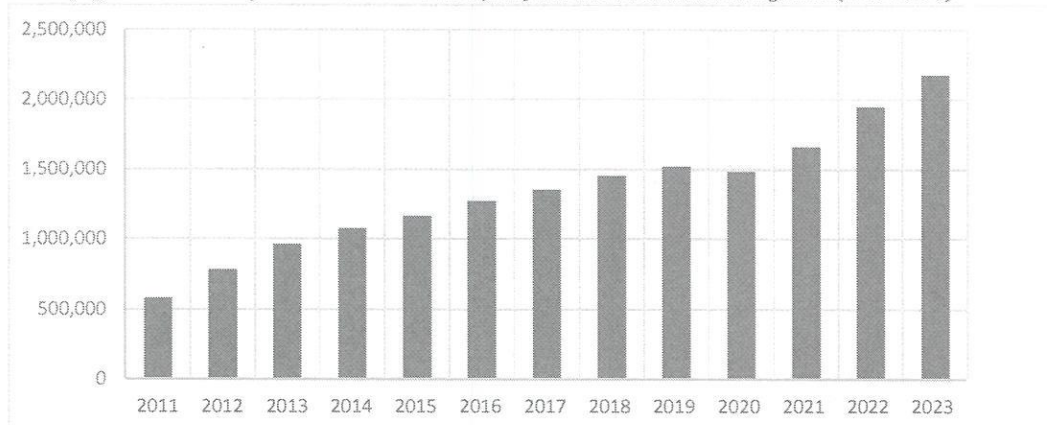
2.4 Garantovani depoziti

Garantovani depoziti na dan 31.12.2023. godine iznose **2.169.580.294 €**, dok su na dan 31.12.2022. godine iznosili 1.941.506.339€, što predstavlja povećanje od 228,1mil. eura ili **11,75%** na godišnjem nivou. Garantovani depoziti su tokom 2023. godine prosječno mjesečno rasli po stopi od 0,98%, dok su u uporednom periodu rasli po stopi od 1,46%.

Garantovani depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita su tokom izvještajnog perioda imali neznatni pad u prvom kvartalu (0,47%), a rastući trend u ostatku godine, kvartalno prikazano (drugi kvartal 2,83%; treći kvartal 6,95% i četvrti kvartal 2,09%).

Grafik 6. predstavlja trend kretanja garantovanih depozita u periodu od 2011. do 2023. godine.

Grafik 4
Kretanje garantovanih depozita kreditnih institucija u periodu od 2011. do 2023. godine (u 000 eura)

**Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija*

Fond obračunava i vrši isplatu garantovanog depozita do iznosa od 50.000 eura po deponentu, po kreditnoj instituciji. Danom pristupanja Crne Gore EU, nivo zaštite se uspostavlja na nivou od 100.000 eura.

Depoziti koji predstavljaju privremeni visoki saldo zaštićeni su u dodatnom iznosu do 30.000 eura, šest mjeseci nakon knjiženja ili od trenutka kada ti depoziti postanu pravno prenosivi.

Na 31.12.2023. godine garantovani depoziti učestvovali su 43,53% u zaštićenim depozitima, a na 31.12.2022. godine 40,33%. Dakle, usljed snažnijeg rasta garantovanih depozita, njihovo učešće u zaštićenim depozitima se povećalo za 3,20 procentnih poena, što ukazuje na disperziju depozita iznad garantovanog iznosa, imajući u vidu da se broj deponenata garantovanih depozita nije značajnije promijenio.

Učešće garantovanih depozita u ukupnim depozitima iznosi 39,57% na 31.12.2023. godine, dok je na 31.12.2022. godine iznosilo 37,12%.

Tabela 4.

Učešće garantovanih depozita u zaštićenim depozitima u 2023. godini (u 000 eura)

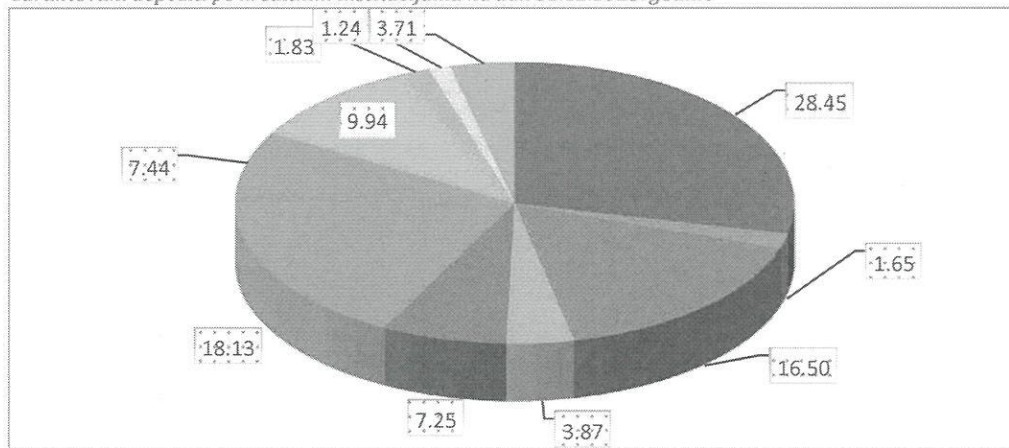
	31/12/2022	31/03/2023	30/06/2023	30/09/2023	31/12/2023
GARANTOVANI DEPOZITI	1.941.506	1.932.371	1.986.996	2.125.176	2.169.580
ZAŠTIĆENI DEPOZITI	4.814.348	4.761.235	4.855.562	5.037.887	4.983.630
UČEŠĆE GD. u ZD	40,33	40,59	40,92	42,18	43,53

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija; **Garantovani depoziti = GD; ***Zaštićeni depoziti = ZD

U toku izvještajnog perioda struktura garantovanih depozita po kreditnim institucijama na kraju 2023. godine se nije značajnije promijenila u odnosu na strukturu na kraju 2022. godine.

Grafik 5

Garantovani depoziti po kreditnim institucijama na dan 31.12.2023. godine

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija

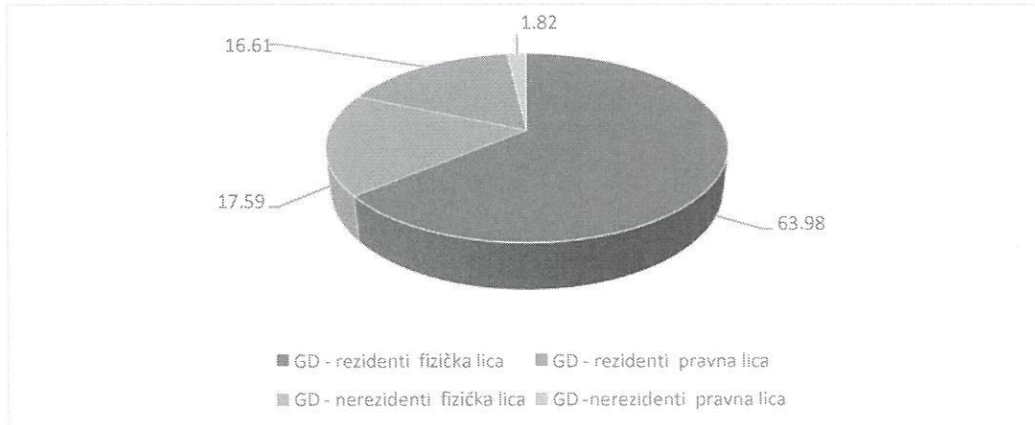
Kod dvije kreditne institucije garantovani depoziti iznose 46,58% ukupnih garantovanih depozita, što predstavlja neznatno smanjenje u odnosu na kraj 2022. godine, kada su kod ove dvjekreditne institucije garantovani depoziti iznosili 47,14% ukupnih garantovanih depozita.

Kod kreditne institucije sa najvećim garantovanim depozitima neznatno je smanjen procenat učešća u ukupnim garantovanim depozitima sa 28,63% na 28,45%. Kod druge kreditne institucije, po veličini garantovanih depozita, procenat učešća u ukupnim garantovanim depozitima se smanjio sa 18,50% na 18,13%.

Na kraju izvještajnog perioda, dvije kreditne institucije sa učešćem od 38,53% ukupnih depozita, imaju 46,58% ukupnih garantovanih depozita.

Grafik 5-a

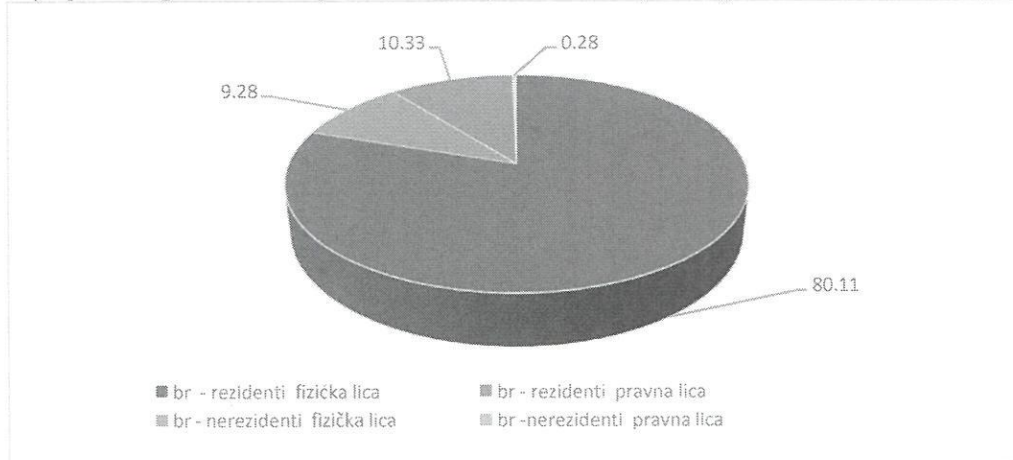
Garantovani depoziti – rezidenti-/nerezidenti za fizička i pravna lica na 31. 12. 2023. godine

Sa aspekta strukture garantovanih depozita po kategoriji rezidenti – nerezidenti: depoziti rezidenata–fizička lica iznose 63,98%, depoziti rezidenata-pravna lica iznose 17,59%, depoziti nerezidenata-fizička lica iznose 16,61% i depoziti nerezidenata-pravna lica iznose 1,82% od ukupnih garantovanih depozita.

Grafik 5-b

Broj deponenata garantovanih depozita – rezidenti-/nerezidenti za fizička i pravna lica na 31. 12. 2023. godine

Broj deponenata rezidenti–fizička lica iznose 80,11%, broj deponenata rezidenti-pravnalica 9,28%, broj deponenata nerezidenti-fizička lica 10,33% i broj deponenata nerezidenti- pravna lica 0,28% ukupnog broja deponenta garantovanih depozita.

Tabela 4.1.
Garantovani depoziti (fizička i pravna lica) u 000 eura.

	GARANTOVANI DEPOZITI u 000 eura				
	UKUPNO	Fizicka lica	Pravna lica	Fizicka lica	Pravna lica
	1	2	3	%	%
31/12/2022.	1.941.506	1.570.599	370.907	80,90	19,10
31.03.2023.	1.932.371	1.572.984	359.388	81,40	18,60
30.06.2023.	1.986.996	1.607.847	379.149	80,92	19,08
30.09.2023.	2.125.176	1.687.409	437.767	79,40	20,60
31/12/2023.	2.169.580	1.748.592	420.988	80,60	19,40
31.12.23. / 31.12.22.	11,75	11,33	13,50		
31.12.23. - 31.12.22.	228.074	177.992	50.082		

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija

U odnosu na 31.12.2022. godine garantovani depoziti na dan 31.12.2023. godine su povećani za 11,75% (fizička lica 11,33%, a pravna lica 13,50%).

Tabela 4.2.
Broj deponenata koji imaju pravo na isplatu nakon odbijanja dospjelih obaveza prema kreditnoj instituciji, broj deponenata kojima bi bio isplaćen garantovani depozit

	BR.DEPONENATA za isplatu garantovanog depozita				
	UKUPNO	Fizicka lica	Pravna lica	Fizicka lica	Pravna lica
	1	2	3	%	%
31/12/2022.	735.601	667.827	67.774	90,79	9,21
31.03.2023.	720.987	652.632	68.355	90,52	9,48
30.06.2023.	712.606	643.331	69.275	90,28	9,72
30.09.2023.	720.995	650.194	70.801	90,18	9,82
31/12/2023.	748.854	677.264	71.590	90,44	9,56
31.12.23. / 31.12.22.	1,80	1,41	5,63		
31.12.23. - 31.12.22.	13.253	9.437	3.816		

Od ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita 40.073 imaju dospjele obaveze prema kreditnoj instituciji veće od depozita¹.

Na 31.12.2023. godine, broj deponenata, nakon oduzimanja dospjelih obaveza, koji imaju garantovani depozit iznosi 748.854, što čini 95,04% ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (788.927). U ukupnom broju deponenata veliko učešće ima broj deponenata sa depozitom ≤ 5 eura (32,30% su deponenti sa depozitom ≤ 5 eura).

Broj deponenata koji imaju garantovani depozit ≤ 50.000 eura na kraju 2023. godine iznosi 735.195, što čini 98,18% ukupnog broja deponenata koji imaju garantovani

¹ Ovim deponentima ne bi bio isplaćen garantovani depozit, već bi se njihov depozit kompenzovao sa dospjelim obavezama prema kreditnoj instituciji.

depozit (748.854). Deponenti koji imaju garantovani depozit ≤ 50.000 eura imaju 68,52% ukupnih garantovanih depozita (1.486.630.294€) sa sljedećom strukturom: 1.277.641.839€ fizičkih lica ili 98,60% ukupnog broja deponenata fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, odnosno 208.988.455€ pravnih lica ili 94,07% ukupnog broja deponenata pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.

Broj deponenata koji imaju garantovani depozit > 50.000 eura iznosi 13.659, što čini 1,82% ukupnog broja deponenata koji imaju garantovani depozit. Deponenti koji imaju garantovani depozit > 50.000 eura imaju 31,48% ukupnih garantovanih depozita (682.950.000€) sa sledećom strukturom: 9.419 fizičkih lica (ili 1,39% ukupnog broja deponenata fizičkih lica koji imaju garantovani depozit) i 4.200 pravnih lica (ili 5,92% ukupnog broja deponenata pravnih lica koja imaju garantovani depozit).

Tabela 4.3.
Garantovani depoziti (fizička i pravna lica)

Stanje na dan: 31.12.2023.	Iznos (u €)	Broj deponenata	Dospjele obaveze	Saldo	Broj deponenata koji imaju garantovani depozit	% pokriva deponenata GD ≤ 50.000 €
	A	B	C	D	E	
Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (pravna i fizička)	4.983.626.905	788.927	27.424.029	4.968.717.232	748.854	
Depoziti fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita	2.771.461.366	714.900	11.953.778	2.765.799.976	677.264	
≤ 50.000 €	277.747	243.325	883.425	236.369	227.430	
$>5 \leq 50.000$ €	1.279.597.461	462.137	8.254.641	1.277.405.470	440.415	98,60
$>50.000 \leq 100.000$ €	405.047.147	6.091	212.083	404.292.083	6.075	
>100.000 €	1.086.539.011	3.347	2.603.629	1.083.866.054	3.344	
GARANTOVANI DEPOZITI FIZIČKIH LICA				1.748.591.839	677.264	
Depoziti pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita	2.212.165.540	74.027	15.470.251	2.202.917.256	71.590	
≤ 5 €	45.993	15.735	1.969.662	15.811	14.444	
$>5 \leq 50.000$ €	209.820.254	54.040	5.324.777	208.972.644	52.906	94,07
$>50.000 \leq 100.000$ €	114.035.838	1.624	1.034.282	113.577.198	1.620	
>100.000 €	1.888.263.455	2.628	7.141.530	1.880.351.603	2.620	
GARANTOVANI DEPOZITI PRAVNIH LICA				420.988.455	71.590	
UKUPNI GARANTOVANI DEPOZITI				2.169.580.294	748.854	98,18

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija

Ukupni depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (zaštićeni depoziti) nakon odbijanja dospjelih obaveza na dan 31.12.2023. godine iznose 4.968.717.231 €, od čega se na zaštićene depozite fizičkih lica odnosi 2.765.799.976 € ili

55,66%, dok se na zaštićene depozite pravnih lica odnosi 2.202.917.256 € ili 44,34%. Ukupni garantovani depoziti čine 43,53% ukupnih zaštićenih depozita.

Ukupni garantovani depoziti fizičkih lica iznose 1.748.591.839€ ili 80,60% ukupnih garantovanih depozita (35,09% ukupno zaštićenih depozita).

Broj deponenata fizičkih lica koji imaju depozit ≤50.000 eura je 667.845 i njihovi depoziti iznose 1.277.641.839€, ili 73,07% ukupnih garantovanih depozita fizičkih lica (46,10% ukupnih zaštićenih depozita fizičkih lica).

Broj deponenata fizičkih lica koji imaju depozit veći od 50.000 eura, a imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, iznosi 9.419 i njima bi u slučaju nastupanja zaštićenog slučaja bilo isplaćeno 470.950.000€ ili 26,93% ukupnih garantovanih depozita fizičkih lica (16,99% ukupnih zaštićenih depozita fizičkih lica).

Ukupni garantovani depoziti pravnih lica iznose 420.988.455€ ili 19,40% ukupnih garantovanih depozita (8,45% ukupno zaštićenih depozita).

Broj deponenata pravnih lica koji imaju depozit ≤50.000 eura je 67.350 i njihovi garantovani depoziti iznose 208.988.455€ ili 49,64% ukupnih garantovanih depozita pravnih lica (9,45% ukupnih zaštićenih depozita pravnih lica).

Broj deponenata pravnih lica koji imaju depozit veći od 50.000 eura, a imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, iznosi 4.240 i njima bi, u slučaju nastupanja zaštićenog slučaja bilo isplaćeno 212.000.000€ ili 50,36% ukupnih garantovanih depozita pravnih lica (9,58% ukupnih zaštićenih depozita pravnih lica).

Kako je sistem osiguranja depozita u osnovi koncipiran da zaštiti male, nesofisticirane deponente (deponenti koji nemaju ili imaju veoma skromna saznanja o upravljanju finansijskim sredstvima), to je ovako visok obuhvat broja deponenata (98,18%), kojima bi u potpunosti bili isplaćeni depoziti, pokazatelj da je i visina garantovanog depozita od 50.000 eura dobro koncipirana i da je u skladu sa ekonomskom snagom deponenata.

U skladu sa Direktivom 2014/49/EU, obavezan nivo garantovanih depozita za zemlje članice EU je 100.000 eura. S obzirom da je, procenat pokrivenosti broja deponenata u našem sistemu osiguranja depozita veoma visok, smatramo da je opravdano da se iznos garantovanog depozita zadrži na nivou od 50.000 eura sve do pristupanja Crne Gore EU, kako je i definisano Zakonom.

Prosječan iznos garantovanog depozita je pokazatelj koji se koristi za procjenu adekvatnosti nivoa garantovanog depozita.

Tabela 4.4.

Prosječan iznos garantovanog depozita

	Prosječan iznos garantovanog depozita		
	31.12.2022.	31.12.2023.	%
Pravna lica	5.473	5.881	7,46
Fizička lica	2.352	2.582	9,79
UKUPNO	2.639	2.897	9,76

**IZLOŽENOST FONDA PREMA
KREDITNIM INSTITUCIJAMA**

3

3. IZLOŽENOST FONDA PREMA KREDITNIM INSTITUCIJAMA

Ukupna izloženost Fonda prema kreditnim institucijama predstavlja se koeficijentom pokrivenosti (Coverage ratio), odnosom sredstava Fonda prema ukupnim obavezama Fonda za slučaj hipotetičkog nastupanja zaštićenog slučaja u svim kreditnim institucijama (sredstva Fonda/ukupni garantovani depoziti).

Sredstva Fonda na 31.12.2023. godine iznose **175.573.110€**, dok garantovani depoziti na 31.12.2023. godine iznose **2.169.580.294€**.

Koeficijent pokrivenosti (Coverage ratio) je međunarodno priznat koeficijent za mjerenje i iskazivanje stepena pokrivenosti garantovanih depozita. Pokrivenost garantovanih depozita sredstvima Fonda na ukupnom nivou na 31.12.2023. godine iznosi 8,09% (za garantovani depozit ≤50.000 eura), dok je u prethodnoj godini pokrivenost garantovanih depozita sredstvima Fonda iznosila 7,32%.

Izloženost Fonda prema pojedinim kreditnim institucijama (odnos sredstava Fonda prema garantovanim depozitima kod pojedine kreditne institucije – pokrivenost garantovanih depozita po kreditnim institucijama) na dan 31.12.2023. godine dat je u Tabeli 5 i Grafiku 8.

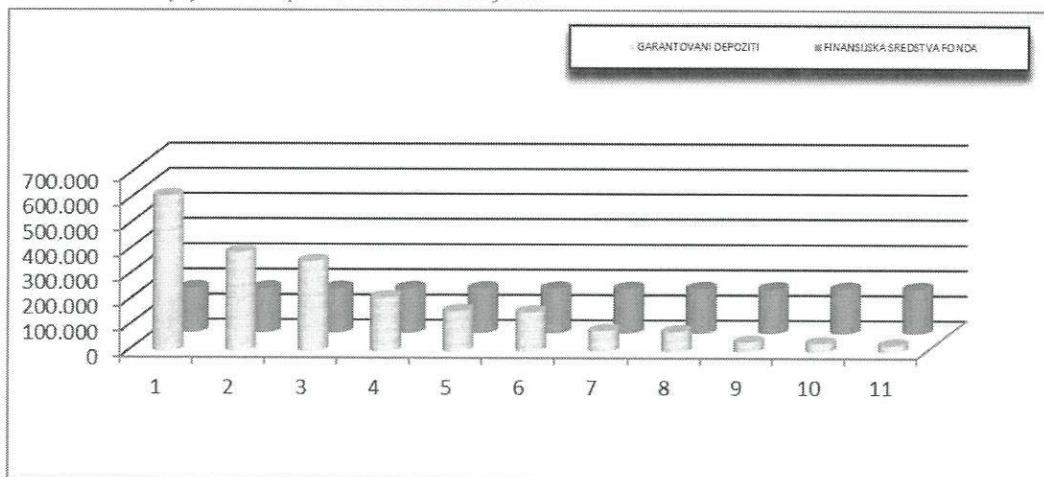
Tabela 5.

Procenat pokrivenosti garantovanih depozita sredstvima Fonda (u 000 eura)

KREDITNE INSTITUCIJE	GARANTOVANI DEPOZITI	SREDSTVA FONDA 1	procenat pokriva 1 (%)	Sredstva Fonda sa sredstvima EBRD 2	Procenat pokriva 2 (%)	Nedostajuća sredstva 1	Nedostajuća sredstva 2
1	2	3	4	5	6	7	8
1	617.171	175.573	28,45	225.573	36,55	-441.597	-391.597
2	393.368	175.573	44,63	225.573	57,34	-217.794	-167.794
3	358.028	175.573	49,04	225.573	63,00	-182.455	-132.455
4	215.561	175.573	81,45	225.573	104,64	-39.987	
5	161.358	175.573	108,81	225.573	139,80		
6	157.238	175.573	111,66	225.573	143,46		
7	83.981	175.573	209,06	225.573	268,60		
8	80.466	175.573	218,19	225.573	280,33		
9	39.781	175.573	441,34	225.573	567,03		
10	35.708	175.573	491,69	225.573	631,71		
11	26.921	175.573	652,18	225.573	837,91		
UKUPNO	2.169.580	175.573	8,09	225.573	10,40		

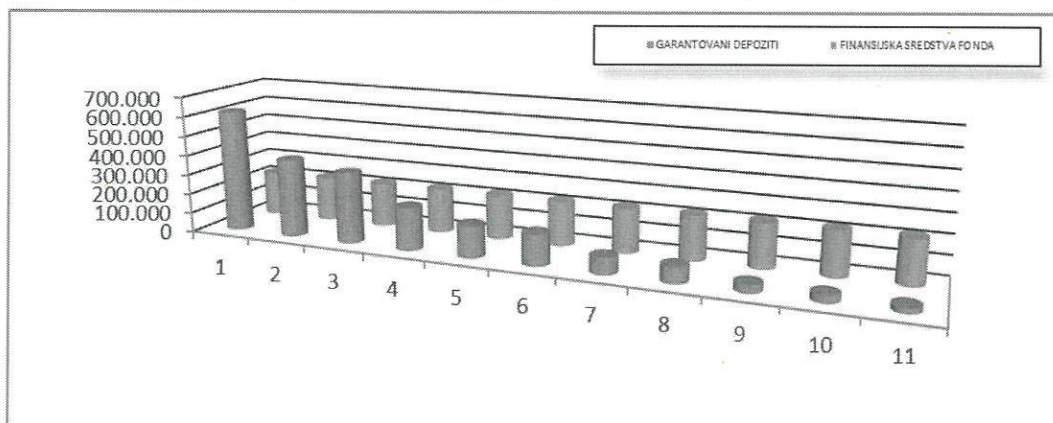
*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija i knjigovodstvo Fonda

Grafik 6.
Izloženost Fonda pojedinačno po kreditnim institucijama

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija i knjigovodstvo Fonda

Grafik 6.1.
Izloženost Fonda pojedinačno po kreditnim institucijama (sa sredstvima EBRD)

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija i knjigovodstvo Fonda

U slučaju nastupanja zaštićenog slučaja, pojedinačno u jednoj od 8 kreditnih institucija, sredstva Fonda i sredstva obezbijedena kroz Ugovor o „Stand by“ aranžmanu sa EBRD (aranžman do 2025. godine) bila bi dovoljna za isplatu garantovanih depozita za sve deponente kod bilo koje od navedenih 8 kreditnih institucija (predstavljeno u Tabeli 5, kolona **„nedostajuća sredstva 2“**).

Fond bi nedostajuća sredstva obezbijedio iz dodatnih izvora na jedan od načina predviđen Zakonom (naplatom vanredne premije; uzimanjem pozajmice iz budžeta Crne Gore; uzimanjem kredita od stranih banaka i finansijskih institucija i izdavanjem hartija od vrijednosti, ili kombinacijom dva ili više navedenih mogućih izvora).

U skladu sa Zakonom ciljani iznos je najmanje 10% garantovanih depozita. Kada sredstva Fonda dostignu nivo od 10% garantovanih depozita, UO Fonda dužan je da donese odluku o smanjenju redovne premije, odnosno o privremenom obustavljanju naplate redovne premije.

Ako se sredstva Fonda smanje na manje od 6% iznosa ukupnih garantovanih depozita svih kreditnih institucija, redovna premija će se odrediti na način da se minimalni ciljani nivo može dostići u roku od šest godina.

U cilju očuvanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata novim Zakonom uspostavljena je mogućnost da se sredstva Fonda koriste u postupku sanacije kreditne institucije.

Fond je u julu 2020. godine sklopio Ugovor o korišćenju sredstava „Stand by“ aranžmana sa EBRD, kojim se za potrebe isplate garantovanih depozita može koristiti 50 miliona eura u narednih pet godina. Sa ovim sredstvima koja, kroz Ugovor o „Stand by“ aranžmanu, EBRD stavlja na raspolaganje Fondu (samo u slučaju nedostatka sredstava za isplatu garantovanih depozita kod nastanka zaštićenog slučaja u nekoj od kreditnih institucija), koeficijent pokriva iznosi 10,40% (Tabela 6).

Tabela 6.
Koeficijent pokrivenosti garantovanih depozita u sistemu na 31.12.2023. godine

Ukupni garantovani depoziti	Finansijska sredstva Fonda	% pokrivenosti garantovanih depozita
2.169.580.294	175.573.110 ²	8,09%
2.169.580.294	225.573.110 ³	10,40%

*Izvor: mjesečni izvještaji kreditnih institucija i knjigovodstvo Fonda

² Finansijska sredstva Fonda (od premija, donacija, povraćaja iz stečajne mase i prihoda od poslovanja Fonda)

³ Finansijska sredstva Fonda uvećana za sredstva obezbijedena kroz kredit sa EBRD (50 miliona eura).

**AKTIVNOSTI FONDA
U 2023.GODINI**

4

4. AKTIVNOSTI FONDA U 2023. GODINI

4.1. Opšte napomene

Aktivnosti Fonda sprovedene u izvještajnom periodu realizovane su u skladu sa planiranim zadacima utvrđenim Programom rada Fonda za 2023. godinu i Strateškim planom za period 2023-2025. godine, sa osvrtom na:

- Primjenu Metodologije za obračun premije na bazi rizika pojedinačne kreditne institucije (blagovremena naplata premije od strane kreditnih institucija);
- Aktivnosti na realizaciji projekta „Jačanje prakse upravljanja imovinom i investicijama Fonda za zaštitu depozita“ što podrazumijeva primjenu nove Politike investiranja i Investicione strategije.
- Realizaciju isplate preostalog iznosa garantovanih depozita deponentima kreditnih institucija u stečaju;
- Sprovođenje stres-testa – testiranje softvera za isplatu garantovanih depozita na realnim podacima kreditnih institucija;
- Istraživanje javnog mnjenja o percepciji rada Fonda;
- Ispunjavanje obaveza prema “Stand-by” aranžmanu sa EBRD-om;
- Dalji rad u radnoj grupi za pristupanje Crne Gore EU u sklopu pregovaračkog poglavlja 9 – Finansijske usluge
- Usaglašavanje propisa sa Direktivama EU u oblasti osiguranja depozita

Pored navedenih aktivnosti Fonda, u izvještajnom periodu realizovani su, u skladu sa Programom rada Fonda za 2023. godinu, i ostali planirani ciljevi i zadaci.

Fond nastavlja sprovođenje Plana integriteta koji predstavlja skup mjera pravne i faktičke prirode kojima se sprečavaju i otklanjaju mogući i stvarni rizici koji mogu uticati na zakonito, efikasno, ekonomično, efektivno i profesionalno funkcionisanje Fonda i pogodovati nastanku i razvoju korupcije i ostalih zloupotreba.

4.1.1. Metodologija za obračun premije na bazi rizika pojedine kreditne institucije

Prihodi od premija za zaštitu depozita predstavljaju sredstva koja su kreditne institucije u Crnoj Gori u obavezi da uplate Fondu u skladu sa Zakonom o zaštiti depozita („Sl. list CG“, br. 72/19) na bazi Odluke o visini redovne premije za tekuću godinu.

Prihodi od premija za zaštitu depozita Fonda obezbjeđuju se iz:

- početnih premija i
- redovne premije.

Kreditna institucija kojoj je izdata dozvola za rad od strane CBCG dužna je da, prije početka obavljanja djelatnosti, na račun Fonda uplati početnu premiju u iznosu 50.000 eura.

Kreditne institucije su dužne da godišnje premije za zaštitu depozita uplaćuju Fondu u ratama tromjesečno, odnosno kroz redovnu premiju, s tim da se početak tromjesečja računa od prvog dana januara, aprila, jula i oktobra tekuće godine.

Osnovicu za obračun redovne premije čini prosjek garantovanih depozita kreditne institucije posljednjeg dana svakog mjeseca u prethodnom tromjesečju.

Odluku o visini redovne premije donosi UO Fonda, po pravilu do 31. oktobra tekuće godine za narednu. Kreditne institucije su dužne da redovnu premiju plaćaju početkom tromjesečja za tekuće tromjesečje, najkasnije u roku od osam dana od dana prijema fakture Fonda.

Fond je u junu 2023. godine usvojio tehničke izmjene Metodologije za obračun premije na bazi rizika pojedine kreditne institucije („Sl. list CG“, br. 129/20 i 070/23). Uzimajući u obzir da je pokazatelj LCR u primjeni od januara 2022.godine, do tad primjenjivani pokazatelj "Odnos likvidnosti" se zamijenio sa LCR pokazateljom.

Fond je obračunavao godišnju premiju po Odluci o visini redovne premije za 2023. godinu („Sl. list CG“, br. 122/22) i u skladu sa Metodologijom. UO Fonda je u 2022. godini utvrdio godišnji ciljani iznos premije za 2023. godinu na iznos od 21.020.000 eura i shodno tome se vršio kvartalni obračun redovne premije za 2023. godinu u iznosu od 5.255.000 eura.

Metodologijom se utvrđuje način obračuna stepena rizičnosti svake pojedine kreditne institucije u sistemu za potrebe obračuna premije za zaštitu depozita. U skladu sa Metodologijom, za obračun redovne premije za 2023. godinu utvrđen je rejting kreditnih institucija za 2022. godinu i kreditne institucije su razvrstane u sedam klasa rizika:

Klasa rizika 1 (nijedna kreditna institucija); Klasa rizika 2 (tri kreditne institucije); Klasa rizika 3 (dvije kreditne institucije); Klasa rizika 4 (tri kreditne institucije); Klasa rizika 5 (dvije kreditne institucija); Klasa rizika 6 (nijedna kreditna institucija); Klasa rizika 7 (jedna kreditna institucija).

Obračun akontativne I-ve i II-ge rate redovne premije za 2023. godinu je bio na bazi rejtinga kreditnih institucija, utvrđenog sa podacima na 31. decembar 2021. godine, dok se korekcija III-će rate redovne premije (početak jula 2023. godine) obračunavala na bazi rejtinga utvrđenog sa podacima na 31. decembar 2022. godine i prosjecima koeficijenata na nivou crnogorskog bankarskog sistema za 2022. godinu, dobijenih od CBCG.

Uzimajući u obzir da je Odlukom utvrđen iznos premije, koeficijent prilagodavanja se

koristio da bi se prilagodio zbir neprilagođenih, kvartalnih premija svih kreditnih institucija, da dostignu godišnji ciljani iznos od 21.020.000 eura. Za obračun akontativne I-ve i II-ge rate redovne premije za 2023. godinu koeficijent prilagođavanja je iznosio 88,11% i 86,73% dok je sa korekcijom III-će rate redovne premije korigovan na iznose 85,84% i 84,36%. Koeficijent prilagođavanja za III-ću i IV-tu ratu je iznosio 82,67% i 77,34%.

Rejting kreditnih institucija za 2022.godinu, na osnovu podataka iz finansijskih izvještaja kreditnih institucija i podataka koje je dostavila CBCG sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine se: kod jedne kreditne institucije poboljšao u odnosu na rejting za 2021. godinu, smanjio kod četiri kreditne institucije, a ostao nepromijenjen kod šest kreditnih institucija.

4.1.2. Aktivnosti na realizaciji projekta „Jačanje prakse upravljanja imovinom i investicijama Fonda“

Sa EBRD-om je, u aprilu 2021. godine, zaključen Ugovor o donaciji, kojim se obezbjeđuje finansiranje tehničke pomoći Fondu za realizaciju projekta „Jačanje prakse upravljanja imovinom i investicijama Fonda“. Za realizaciju ovog projekta zaključen je ugovor sa izabranim konsultantom, konzorcijumom konsultanata koji predvodi PricewaterhouseCoopers Consulting d.o.o. Beograd. Cilj ovog projekta je izrada nove Politike investiranja i Investicione strategije Fonda kako bi se unaprijedio investicioni kapacitet i upravljanje rizicima Fonda traženjem novih mogućnosti za plasman sredstava.

U prvom kvartalu 2022. godine, usvojeni su novi dokumenti Fonda – Politika investiranja i Investiciona strategija sa pratećim aktima i metodologijama čime je završena jedna faza projekta, a zatim su, u okviru sledeće faze, u decembru 2022. godine upućena pozivna pisma na osam, od strane konsultanta, predloženih adresa renomiranih kompanija u cilju izbora društva za upravljanje imovinom (AMC). Zainteresovanost je pokazalo samo društvo za upravljanje imovinom DWS Group GmbH&Co.

Takođe je i CBCG, kojoj se u skladu sa Politikom investiranja sredstava Fonda može povjeriti vršenje investicionih aktivnosti bez sprovođenja postupka predviđenog Smjernicama za eksternalizaciju investicionih aktivnosti, dostavila predlog Ugovora o izvršenju međunarodnih platnih transakcija Fonda i primanju u depozit novčanih sredstava Fonda od strane CBCG.

Nakon razmatranja ponude DWS Group GmbH&Co., imajući u vidu neizvjesnost koja karakteriše dalja kretanja na globalnom finansijskom tržištu, a cijeneći da principi sigurnosti i likvidnosti treba da budu prioriteta u poslovanju Fonda, UO je donio odluku o nastavku saradnje sa CBCG i zaključivanju Ugovora o izvršenju međunarodnih platnih transakcija Fonda i primanju u depozit novčanih sredstava Fonda od strane CBCG, obzirom da je poslovna ponuda CBCG superiorna sa stanovišta troškova i upravljanja likvidnošću, o čemu je obaviještena EBRD. Zaključivanjem navedenog ugovora CBCG je u obavezi da Fondu u svakom trenutku obezbijedi potrebnu likvidnost.

4.1.3. Informacije o toku isplate preostalog iznosa garantovanih depozita deponentima Invest banke Montenegro u stečaju i Atlas banke u stečaju

Obaveza Fonda da izvrši isplatu garantovanih depozita nastaje kada CBCG donese rješenje o nedostupnosti depozita ili rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom. Fond vrši isplatu garantovanih depozita preko jedne ili više kreditnih institucija koje odabere u postupku koji je regulisan Smjernicama za izbor banke-isplatioca. Svake godine, Fond sprovodi predkvalifikacioni postupak za izbor banke-isplatioca upućivanjem poziva kreditnim institucijama za iskazivanje interesovanja da u slučaju nastanka zaštićenog slučaja bude banka-isplatilac. Nakon sprovedenog predkvalifikacionog postupka Fond sastavlja listu zainteresovanih kreditnih institucija, za koje je prethodno utvrđeno da ispunjavaju propisane bonitetne zahtjeve, od kojih bi se nakon nastupanja zaštićenog slučaja izvršio izbor banke-isplatioca.

U 2023. godini sproveden je predkvalifikacioni postupak i utvrđena lista od tri kreditne institucije zainteresove za obavljanje posla isplate garantovanih depozita u sljedećoj godini.

U toku 2019. godine, CBCG je oduzela dozvolu za rad Invest banci Montenegro A.D. Podgorica (04.01.2019. god.) i Atlas banci A.D. Podgorica (05.04.2019. god.).

Isplatu garantovanih depozita deponenata Invest banke Montenegro u stečaju i Atlas banke u stečaju vrše Crnogorska Komercijalna banka A.D. Podgorica i Hipotekarna banka A.D. Podgorica.

INVEST BANKA MONTENEGRO u stečaju

Ukupni depoziti Invest banke Montenegro A.D. Podgorica u stečaju iznose 39.867.785,50€ za 2.981 deponenta, obračunati garantovani depoziti iznose 22.383.240,36€ za 2.732 deponenta.

Zaključno sa 31.12.2023. godine isplaćeno je ukupno 21.921.830,98 € ili 97,94% od ukupno obračunatog garantovanog depozita, odnosno ukupne obaveze Fonda da isplati garantovane depozite (u 2023. godini nije bilo isplata).

Na 31.12.2023. godine iz stečajne mase Invest Banke Montenegro u stečaju naplaćeno je ukupno 19.458.240 € ili 86,93% ukupne obaveze (u 2023. godini povrat iz stečajne mase iznosio je 475.000 €). Za naplatu je ostalo 13,07% ili 2.925.000€.

ATLAS BANKA u stečaju

Ukupni depoziti Atlas banke A.D. Podgorica-u stečaju iznose 186.397.824,03€ za 93.729 deponenta, obračunati garantovani depoziti iznose 90.317.588€ za 90.098 deponenta.

Zaključno sa 31.12.2023. godine isplaćeno je ukupno 83.680.521,62 € ili 92,65%, od ukupno obračunatog garantovanog depozita, odnosno ukupne obaveze Fonda da isplati garantovane depozite (u 2023. godini, isplaćeno je ukupno 234.806,89€ ili 0,25% za 39 deponentata).

Na 31.12.2023. godine iz stečajne mase Atlas Banke u stečaju naplaćeno je ukupno 61.000.000€ ili 67,54% ukupne obaveze (u 2023. godini povrat iz stečajne mase iznosio je 10.000.000 €). Za naplatu je ostalo 32,46% ili 29.317.588€.

Može se konstatovati da su banke-isplatioci, profesionalnim obavljanjem isplate garantovanih depozita, dale veliki doprinos očuvanju i povećanju povjerenja deponentata u bankarski sistem.

4.1.4. Sprovedenje stres-testa – testiranje softvera za isplatu garantovanih depozita na realnim podacima kreditnih institucija

Na osnovu člana 41 Zakona, Fond je u oktobru 2023. godine sproveo testiranje otpornosti sistema zaštite depozita na stres i sposobnosti kreditnih institucija da dostave podatke o deponentima, depozitima i njihovim dospjelim obavezama i mogućnosti da, u slučaju potrebe, preuzmu ulogu banke- isplatioca i izvrše isplatu garantovanih depozita.

Testiranje je sprovedeno u skladu sa Uputstvom za potrebe testiranja otpornosti sistema zaštite depozita na stres i sposobnosti kreditnih institucija da dostave podatke i Programom za sprovođenje stres testova.

Program se donosi za razdoblje od tri godine i obuhvata scenarije intervencije i testna područja. U skladu sa Programom za sprovođenje stres testova za period 2022-2024.godina, u 2023. godini planirano je i sprovedeno testiranje tri kreditne institucije.

Rezultati testiranja su pokazali da testirane kreditne institucije imaju evidencije o deponentima, njihovim depozitima i obavezama i da iste mogu u zakonskom roku dostaviti Fondu za obračun i isplatu garantovanih depozita, kao i da imaju kapacitet da preuzmu funkciju banke-isplatioca.

Rezultati testiranja su takođe pokazali osposobljenost zaposlenih u Fondu da u zakonskom roku izvrše obračun garantovanih depozita.

Opšti zaključak je da je ispunjen cilj provjere spremnosti učesnika testiranja i potvrđena finansijska sposobnost Fonda da su raspoloživa sredstva Fonda dovoljna za isplatu garantovanih depozita testiranih kreditnih institucija.

4.1.5. Istraživanje javnog mnjenja o percepciji rada Fonda

U cilju što bolje i brže dostupnosti informacija o radu Fonda, kontinuirano se nadograđuje i redovno ažurira internet stranica Fonda. Statistika posjeta internet stranici Fonda pokazuju da se nakon nastupanja zaštićenih slučajeva broj posjeta znatno povećao, pa iz navedenog proizilazi neophodnost stalnog ažuriranja internet stranice Fonda, kako bi svi zainteresovani subjekti-deponenti mogli pronaći aktuelne informacije.

U cilju sagledavanja stepena informisanosti javnosti sa sistemom zaštite depozita u Crnoj Gori, Fond, u skladu sa Komunikacionom strategijom, periodično vrši istraživanja putem anketa. Prikupljeni podaci služe kao dobra osnova za izvođenje zaključaka i preporuka u kom pravcu bi dalje trebalo djelovati, kako bi Fond stekao još veći stepen povjerenja u crnogorskoj javnosti. U junu 2023. godine agencija DeFacto Consultancy iz Podgorice, sprovela je istraživanje javnog mnjenja o percepciji rada Fonda, na uzorku od 1.005 ispitanika. Cilj navedenog istraživanje bio je da se sagleda opšte znanje građana Crne Gore u vezi sa pitanjima zaštite depozita i procijeni opšti stav javnosti vezano za sistem zaštitodepozita.

Kroz analizu rezultata istraživanja, anketa ističe ključne zaključke i trendove, potencijalne izazove i potrebu za dodatnom edukacijom o ulozi Fonda, posebno mlađe populacije. Rezultati ovog istraživanja nisu u značajnoj mjeri odstupali u odnosu na rezultate istraživanja sprovedenog 2018. godine. Može se izvesti zaključak da je opšte znanje građana o sistemu zaštite depozita, kao i njihova percepcija o djelovanju Fonda na zadovoljavajućem nivou, sa potrebom unaprijeđenja komunikacionih alata i dodatne edukacione kampanje (izradom novih propagandno-edukativnih materijala) u pojedinim usko specijalizovanim segmentima u cilju njihove bolje informisanosti i znanja iz ove oblasti.

4.1.6. Ispunjavanje obaveza prema "Stand-by" aranžmanu sa EBRD

U cilju obezbjeđenja veće sigurnosti depozita u kreditnim institucijama i efikasne i brze isplata garantovanih depozita, odnosno stabilnosti cjelokupnog finansijskog sistema, Fond je u julu 2020. godine sa EBRD zaključio novi Ugovor o „Stand-by“ aranžmanu na iznos od 50 mil. eura. U slučaju nastanka zaštićenog slučaja, a nedostatka sredstava za isplatu garantovanih depozita, Fond može koristiti navedena sredstva, za period od 5 godina od dana potpisivanja Ugovora i rokom za otplatu od 7 godina.

Kada se uzmu u obzir sopstvena sredstva Fonda i sredstva ovog aranžmana, može se konstatovati da, u slučaju potrebe, postoje značajna sredstva da Fond može ispuniti svoj osnovni zadatak postojanja.

4.1.7. Dalji rad u radnoj grupi za pristupanje Crne Gore EU u sklopu pregovaračkog poglavlja 9 – Finansijske usluge

Fond je uključen u Radnu grupu za poglavlje 9 – „Finansijske usluge“ i u 2023. godini održano je više sastanaka. Tokom pregovora u okviru ovog poglavlja konstatovano je da je sistem osiguranja depozita u velikoj mjeri usaglašen sa pravnom regulativom EU u ovoj oblasti.

4.2. Sudski sporovi

Na 31. decembra 2023. godine po tužbi Fonda vodi se sudski spor protiv jedne banke – isplatioca, koji se odnosi na reklamacije po osnovu isplate garantovanih depozita ukupne vrijednosti 100.000 eura. S obzirom da su obaveze prema deponentima izmirene, predmetni iznos spora bi u tom smislu, ako se realizuje, predstavljao vanredni prihod.

4.3. Investicione aktivnosti u 2023. godini

Investiranje sredstava vrši se u skladu sa Politikom investiranja sredstava Fonda (br. 55-2/2022 od 28.02.2022. godine) sa prevashodnim ciljem očuvanja sigurnosti i likvidnosti kapitala Fonda.

U skladu sa navedenom Politikom investiranja, Fond raspoloživa sredstva može da investira u:

- 1) Hartije od vrijednosti koje je emitovala Crna Gora, država članica EU ili njihove centralne banke ili hartije od vrijednosti za koje garantuje Crna Gora ili država članica EU;
- 2) Hartije od vrijednosti koje je emitovala kreditna institucija, finansijska institucija i/ili država koje nijesu navedene u tački 1 ovog stava, a imaju visoke rejtinge koje im je dodijelila međunarodno priznata rejting agencija;
- 3) Depozite položene u centralnim bankama i stranim kreditnim institucijama s visokim rejtingom koji dodjeljuju međunarodno priznate rejting agencije;
- 4) Ostalu imovinu niskog rizika koja podrazumijeva sljedeće kategorije:
 - o koje ulaze u prvu ili drugu kategoriju iz tabele 1 člana 336 Uredbe o kapitalnim zahtjevima EU,
 - o likvidnu imovinu shodno regulativi CBCG, odnosno shodno zahtjevima nadležnog regulatornog tijela EU,
 - o ESG (environmental, social, governance) hartije od vrijednosti koje emituju zemlje OECD-a,
 - o korpu državnih hartija od vrijednosti koje emituju zemlje OECD-a,
 - o dužničke instrumente koje emituje opština, koji imaju značajno visok koeficijent dobiti u odnosu na rizik ili vrlo nizak rizik koji se mjeri metodama procjene rizika.

Investiranje sredstava u 2023. godini vršeno je u skladu sa Odlukom o investiranju sredstava Fonda za 2023. godinu.

U skladu sa Ugovorom o izvršavanju međunarodnih platnih transakcija Fonda i primanju u depozit novčanih sredstava Fonda od strane CBCG, u 2023. godini sredstva su investirana u oročene depozite kod CBCG u maksimalnom iznosu tokom godine od 123 mil. eura sa različitim rokom dospijea. Na 31.12.2023. godine navedena sredstva iznose 104.838.353,88€. Knjigovodstvena vrijednost prinosa po osnovu ostvarene kamate na navedena oročena sredstva u 2023. godini iznosi 1.838.354€.

U decembru 2023. godine, Fond je investirao raspoloživa sredstva (razliku između sredstava Fonda i zbira sredstava investiranih u oročene depozite kod CBCG i minimuma likvidnih sredstava definisanog članom 4 stavom 2 tačka 1 Politike investiranja Fonda za zaštitu depozita.) u nominalnom iznosu od 20.000.000€ (19.812.197€ po knjigovodstvenoj vrijednosti) u dužničke kratkoročne hartije od vrijednosti – državne zapise, koje je emitovala Crna Gora, po kamatnoj stopi od 3,75%, na period od 90 dana (187.803,12€ ostvaren ukupni prinos od kamata sa dospijecom glavnice u 2024. godini), bez troškova naknada za učešće na aukciji.

Portfolio Fonda, pored navedenih, čine i dužničke dugoročne hartije od vrijednosti, kupljene u prethodnim godinama – državne euroobveznice u iznosu od 39.000.000€ po nominalnoj vrijednosti (38.669.104€ po knjigovodstvenoj vrijednosti) - obveznice tržišnog simbola MNE-2025 (23.880.000€) koje nose ukupni kuponski prinos u iznosu od 3.709.463€ po kamatnoj stopi 3,375% i obveznice tržišnog simbola MNE-2027 (15.120.000€) koje nose ukupni kuponski prinos u iznosu od 3.042.900€ po kamatnoj stopi 2,875%. Njihova vrijednost iskazana je u bilansu stanja po vrijednosti koja se razlikuje od njihove stvarne tržišne vrijednosti, a iz razloga što se navedene hartije drže do isteka roka dospijea na koji glase.

Prinos po osnovu kupona državnih euroobveznica MNE-2025 isplaćen je u ukupnom iznosu od 805.950 €, odnosno državnih euroobveznica MNE-2027 u iznosu od 434.700€ što zajedno čini ukupni kuponski prinos obveznica u iznosu od 1.240.650€ isplaćen u 2023. godini. Knjigovodstveno obračunati kamatni prihod po osnovu navedenih obveznica u 2023. godini iznosi 1.266.706€ (razlika u iznosu od 26.056 € odnosi se na korekciju nakon primjene diskonta odnosno amortizacije premije po osnovu troška kupovne cijene obveznice).

Na bazi navedenog investiranja sredstava u hartije od vrijednosti koje je izdala ili garantuje Crna Gora, u 2023. godini ostvaren je finansijski prihod u iznosu od 1.371.578€ (od čega 1.266.706€ od prinosa po osnovu godišnjeg kupona državnih obveznica i 104.872€ od ostvarenih kamata na kupovinu šestomjesečnih državnih zapisa (kupljenih u 2022. godini) sa rokom dospijea u 2023. godini-82.170,42€ i tromjesečnih državnih zapisa sa rokom dospijea u 2024. godini-22.701,48€).

Investicioni portfolio Fonda na 31.12.2023. godine ukupno iznosi 59.000.000€ u hartijama od vrijednosti u nominalnoj vrijednosti, odnosno 58.481.301€ po

knjigovodstvenoj vrijednosti.

Strukturu navedenog investicionog portfolia Fonda čine u procentualno većoj zastupljenosti državne euroobveznice, tržišnog simbola MNE-2025 (23.880.000€) - 51,9% u odnosu na državne euroobveznice MNE-2027 (15.120.000€) - 32,8%, dok državni zapisi čine 33,89% investicionog portfolia.

Kada se uzmu u obzir prethodno navedena sredstva u iznosu od 104.838.353,88€ koja je Fond plasirao u oročene depozite kod CBCG, investicioni portfolio, iznosi ukupno 163.838.353,88€.

S obzirom da je i dalje prisutna neizvjesnost koja karakteriše kretanja na globalnom finansijskom tržištu, što je za posljedicu imalo pad cijena svih hartija od vrijednosti, pa tako i crnogorskih euroobveznica, orijentacija Fonda u 2023. godini je bila, rukovodeći se prije svega principom sigurnosti, na ulaganje sredstava u oročene depozite kod CBCG što je u krajnjem ojačalo njegovu likvidnu poziciju. Takođe, navedena nestabilnost cijena crnogorskih obveznica ne proizvodi negativne efekte na finansijske pozicije Fonda jer je politika Fonda da se iste drže do isteka roka dospjeća na koji glase.

4.4. Normativno-pravni poslovi

UO Fonda je u toku 2023. godine održao jedanaest sjednica i usvojio sljedeće akte:

- Metodologiju o izmjenama Metodologije za obračun premije na bazi rizika pojedine kreditne institucije;
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o podacima i informacijama koje kreditna institucija dostavlja Fondu za zaštitu depozita;
- Odluku o usvajanju Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za 2022. godinu (finansijski iskazi Fonda za 2022. godinu urađeni su prema MRS);
- Odluku o investiranju sredstava Fonda za zaštitu depozita za 2023. godinu;
- Odluku o visini redovne premije za 2024. godinu;
- Finansijski plan Fonda za zaštitu depozita za 2024. godinu;
- Odluku o investiranju sredstava Fonda za zaštitu depozita za 2024. godinu;
- Program rada Fonda za zaštitu depozita za 2024. godinu.

U toku izvještajne godine UO Fonda je usvojio Godišnji izvještaj o radu Fonda za zaštitu depozita za 2022. godinu koji je dostavljen Skupštini i Vladi Crne Gore na razmatranje, Predsjedniku Crne Gore i CBCG na upoznavanje.

UO Fonda je razmotrio Mišljenje i Izvještaj nezavisnog revizora za 2022. godinu. Izvještaj je sačinjen od strane društva za reviziju „BDO” d.o.o. Podgorica. Mišljenje nezavisnog revizora je da „finansijski izvještaji odražavaju realno stanje poslovanja Fonda i da su urađeni prema zakonima CG i MRS-a”.

Fond samostalno obavlja finansijske i računovodstvene poslove i sačinjava finansijske

izvještaje za poslovnu godinu. Na osnovu knjigovodstvenih podataka sačinjavane su informacije i pregledi u cilju praćenja realizacije Finansijskog plana Fonda, o čemu je redovno izvještavan UO Fonda.

Pored navedenih izvještaja UO Fonda je razmatrao mjesečne i kvartalne izvještaje o kretanju depozita u bankarskom sistemu, stanju sredstava Fonda, ispunjavanju planiranih aktivnosti i investiranju sredstava.

4.5. Ljudski resursi i edukacija zaposlenih

Sistematizacija poslova i radnih zadataka u Fondu definisana je Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Fondu. Poslovi i zadaci su podijeljeni na: pravne i administrativne poslove, poslove plana i analize, poslove procjene rizika kreditnih institucija, IT poslove, poslove investiranja sredstava i finansijske i računovodstvene poslove.

Stalna intencija Fonda je jačanje njegovih stručnih kapaciteta u dijelu specijalizovanih znanja iz oblasti osiguranja depozita i investiranja sredstava, kroz edukaciju i obuku zaposlenih.

S obzirom na značaj i osnovnu svrhu postojanja Fonda, neophodno je kontinuirano ulaganje u unaprjeđenje i nadogradnju softera za isplatu garantovanih depozita, kao i u usavršavanje i nadogradnju znanja IT kadra. U 2023. godini je, uz tehničku pomoć predstavnika firme „Dialog d.o.o“ Osijek (autori softvera za isplatu garantovanih depozita), a u cilju povećanja stepena zaštite i sigurnosti isplate garantovanih depozita, izvršena nadogradnja i unaprjeđenje softverske aplikacije koja se koristi za isplatu garantovanih depozita u slučaju nastupanja zaštićenog slučaja. U tu svrhu usvojen je Pravilnik o izmjenama Pravilnika o podacima i informacijama koje kreditna institucija dostavlja Fondu. Izmjenama je propisan dodatni podatak o deponentu, kao mjera sigurnosti koju su kreditne institucije obavezne da dostave Fondu.

Postupci i procedure za korišćenje softvera za isplatu garantovanog depozita detaljno su razrađeni Uputstvom za postupanje zaposlenih kod nastanka zaštićenog slučaja.

Fond je, vodeći računa o stručnom usavršavanju svojih zaposlenih, u skladu sa Finansijskim planom za 2023. godinu, izdvojio sredstva za ulaganje u obrazovanje.

Zaposlenima je omogućeno da se u okviru kombinovanog programa obuke edukuju putem učešća na seminarima i radionicama koje organizuju međunarodne asocijacije fondova (IADI i EFDI).

Na dan 31.12.2023. godine Fond ima osam zaposlenih.

4.6. Međunarodna saradnja

U izvještajnoj 2023. godini predstavnici Fonda su aktivno učestvovali u radu međunarodnih asocijacija, koje okupljaju predstavnike sistema za zaštitu depozita, prisustvom konferencijama, okruglim stolovima i radionicama, kao i on-line elektronskim putem.

Kao punopravni član Evropske asocijacije institucija za osiguranje depozita (European Forum of Deposit Insurers - EFDI), koja predstavlja udruženje evropskih fondova na dobrovoljnoj osnovi, a omogućava razmjenu ideja i iskustava o osiguranju depozita u Evropi, Fond je učestvovao na godišnjoj skupštini održanoj krajem maja u Budimpešti – Mađarska, na kojoj su izabrani novi članovi borda ove asocijacije. Takođe, održani su sastanci svih radnih grupa kojima su prisustvovali predstavnici Fonda (ERC, PR), a glavne teme su bile aktuelna dešavanja na globalnim finansijskim tržištima i važnost funkcionisanja evropskih sistema osiguranja depozita. Predstavnici Fonda prisustvo konferencijama koristili su za uspostavljanje novih kontakata i razmjenu iskustava. Na ovoj konferenciji je definisano da će se sljedeća godišnja skupština - EFDI AGM 2024, održati u Nici-Francuskoj, gdje će se održati i tradicionalni sastanci svih EFDI radnih grupa.

Takođe, posebno su održani sastanci Radne grupe za PR aktivnosti u organizaciji Evropske asocijacije institucija za osiguranje depozita – EFDI-a, u Berlinu i Bukureštu u 2023. godini kojima su se pridružile Radne grupe za testiranje stresa (STWG), Podgrupe za komunikacije H2C i podgrupa Komiteta za odnose sa javnošću, gdje su se razmijenila iskustva i informacije na temu praktičnih, pojedinačnih slučajeva isplate garantovanih depozita i sanacije kreditnih institucija, što je imalo za cilj poboljšanje vještina i znanja o komunikacijskim metodama, alatima i inovacijama kako u stabilnom periodu tako i za pripremu kriznog razdoblja. Predstavnici Fonda su prezentovali rezultate sprovedene Ankete o istraživanju javnog mnjenja o percepciji rada Fonda i njenu komparativnu analizu sa rezultatima poslednje realizovane ankete, sa aspekta osnove za dalju analizu i zaključke o percepciji rada Fonda u Crnoj Gori. Opšti zaključak svih radnih grupa je stavljanje akcenta na značaj društvenih mreža u cilju povećanja promocije rada sistema zaštite depozita i obima pokrivenosti-javnosti-podizanje svijesti i znanja, posredstvom platformi koje široko koristi globalna zajednica (LinkedIn, Twitter, Facebook, Instagram).

Predstavnici Fonda nastavljaju aktivno učešće u anketama koje se koriste kao glavne smjernice za harmonizaciju sistema osiguranja depozita u svim zemljama članicama EFDI-a. Ciljevi EFDI-a se ostvaruju razmjenom podataka o stanju finansijskog i bankarskog sektora, učešćem u istraživačkim projektima, unapređenjem regulatornog okvira i prakse, obrazovanjem ekspertskih tijela, razmjenom i edukacijom zaposlenih i slično.

Istovremeno, Fond je punopravni član Međunarodne asocijacije institucija za osiguranje depozita (International Association of Deposit Insurers - IADI) i učestvovao je na godišnjoj generalnoj skupštini koja se održala u septembru u Bostonu. Konferenciji su

prisustvovali predstavnici svih fondova iz Evrope i veliki broj članova ove asocijacije iz ostalog dijela svijeta. Teme konferencije su bile postavljanje i unaprjeđenje globalnih standarda za sisteme zaštite depozita, proisteklih iz naučenih lekcija usljed nedavnih bankarskih previranja, kao i prepoznavanje važnosti pojedinačnog doprinosa osiguravača depozita kao učesnika u mreži finansijske sigurnosti boljoj zaštiti deponentata i jačanju ukupnog nivoa finansijske stabilnosti.

U narednom periodu planirano je učešće zaposlenih Fonda u godišnjim konferencijama EFDI-a i IADI-a, radionicama i obukama u organizaciji ovih asocijacija, u cilju praćenja najnovijih događanja i iskustava iz zaštite depozita u EU i svijetu.

Slijedeći dobro uspostavljenu tradiciju utemeljenu već nekoliko godina, predstavnici sistema osiguranja depozita sa Balkana (članice EFDI-ja) iz Albanije, Makedonije, Hrvatske, Srbije i Crne Gore, sastali su se 1. i 2. juna 2023. godine u Banja Luci, u Bosni i Hercegovini. Tom prilikom, učesnici sastanka podijelili su najnovija kretanja u svojim zemljama, kao i izazove s kojima se suočavaju u cilju poboljšanja sistema osiguranja depozita i usklađivanja s Direktivom 2014/49/EU. Generalni sekretar EFDI je prvi put učestvovao na sastanku sistema osiguranja depozita sa Balkana, gdje je prisutnim učesnicima predstavio nedavna kretanja u EFDI-ju, detaljno prikazao pregled Nacrta predloženih izmjena i dopuna evropskog zakonodavnog okvira za upravljanje krizama u osiguranju depozita.

Zaključak svih učesnika je da se ovakve skupove treba nastaviti jer pružaju plodnu i učinkovitu platformu za razmjenu informacija i znanja, s obzirom na sličnosti sistema osiguranja depozita u regionu Balkana.

Ukoliko bude zahtjeva za otvaranje filijala stranih kreditnih institucija u Crnoj Gori, pripremiće se Memorandum o bilateralnoj saradnji sa Fondom države iz koje dolazi filijala strane kreditne institucije.

4.7. Ciljevi i zadaci Fonda u 2024. godini

Osnovni ciljevi Fonda definisani su Programom rada za 2024. godinu. Unaprjeđenje institucionalnih i stručnih kapaciteta Fonda u cilju blagovremene intervencije u momentu nastanka zaštićenog slučaja je stalan zadatak Fonda što podrazumijeva permanentno praćenje stanja i analizu kretanja depozita u kreditnim institucijama, naplatu premija i investiranje prikupljenih sredstava.

Aktivnosti na realizaciji isplate preostalog iznosa garantovanih depozita deponentima Atlas banke u stečaju i Invest Banke Montenegro u stečaju je svakako jedan od zadataka Fonda za 2024. godinu.

Testiranje kreditnih institucija u 2024. godini planirano u skladu sa Programom za sprovođenje testiranja za period od 2022-2024. godine.

Posebna aktivnost biće usmjerena na obuku zaposlenih (informatičari) kod kreditnih institucija zainteresovanih za obavljanje posla banke-isplatioca, za upotrebu softvera za

isplatu garantovanih depozita.

Investicione aktivnosti će se nastaviti u skladu sa Odlukom o investiranju sredstava Fonda za 2024. godinu.

Jedan od zadataka je i sprovođenje pretkvalifikacionog postupka za izbor banke - isplatioca za 2025. godinu.

Blagovremeni obračun i naplata premije je permanentni zadatak Fonda, čije ispunjenje obezbjeđuje prihod Fonda.

Isplatom garantovanih depozita (od početka isplaćeno 105,6 mil.eura ili 93,71%) značajno su smanjena sredstva Fonda. Međutim, povrat sredstava iz stečajne mase u iznosu od 82,5 mil. eura ili 73,23%), te naplata redovne premije u prethodne četiri godine (2020, 2021, 2022. i 2023. godine) u iznosu od 71,9 mil. eura značajno su poboljšali finansijsku situaciju i održivost Fonda.

Sa sredstvima iz stečajne mase dvije kreditne institucije, za koje se očekuje da će biti naplaćena u 2024. godini (cca 4,3 mil. eura), naplatom redovne premije u 2024. godini (27.440.000€), uključujući i sredstva po osnovu kamate od oročenih depozita (4,3 mil. eura) i po osnovu isplate kupona državnih obveznica i državnih zapisa (1.240.650€ i 187.800€) ukupno 1.428.450€, Fond će biti finansijski dobro kapitalizovan ukoliko dođe do zaštićenog slučaja u narednom periodu. Osim toga, kreditni aranžman sa EBRD, koji je produžen na period od 5 godina, na iznos od 50 mil. eura, dodatna je potvrda finansijske stabilnosti Fonda.

4.8. Događaji nakon završetka izvještajnog perioda

Nakon datuma izvještajnog perioda nije bilo događaja koji bi zahtijevali korekcije ili objelodanjivanje u finansijskim izvještajima Fonda za period od 1. januara do 31. decembra 2023. godine.

Predsjednik Crne Gore je, u skladu sa članom 21 Zakona, odlukom od 05.02.2024. godine imenovao UO Fonda, tako da na dan objavljivanja ovih finansijskih iskaza, UO Fonda čine:

- Borko Božović, direktor Direkcije za finansijsku stabilnost i nadgledanje platnih sistema u CBCG, predsjednik UO Fonda;
- Nina Drakić, predsjednica Privredne komore Crne Gore, član UO Fonda,
- Ivana Joličić, šefica u Direkciji za regulativu Sektora za kontrolu u CBCG, član UO Fonda,
- Mihailo Pejović, načelnik Direkcije za izvršenje budžeta i računovodstvo u Direktoratu državnog trezora, član UO Fonda,
- Darko Radunović, predstavnik Udruženja banaka Crne Gore, član UO Fonda.

U 2024. godini Fond je nastavio sa isplatom garantovanih depozita deponentima banaka u stečaju. Do 29. februara 2024. godine isplaćeno je 198,46€ po osnovu garantovanih depozita za Atlas banku u stečaju, dok je kod IBM banke isplaćeno 7.518,77€.

Naplata potraživanja Fonda iz stečajne mase do 29.02.2024. godini ostvarena je u iznosu od 2.070.000 € (2.000.000€ za Atlas banku u stečaju i 70.000€ za IBM Banku u stečaju) što čini 48,13% od planiranog iznosa (4.300.000€), tako da je povrat sredstava na ukupnom nivou iznosio 82.528.240€, odnosno 73,23% (IBM 87,24% i Atlas banka 69,75%).

Obračunata je i naplaćena prva rata redovne premije u iznosu od 6.860.000€.

Ukupna sredstva na dan 29.02.2024. godine iznose 185.445.680€ od čega 104.838.353,88€ u oročenim depozitima, 39.000.000€ u obveznicama CG (u MNE 2025 - 23.880.000€ i MNE 2027 -15.120.000€), 19.812.196,88€ u državnim zapisima, 19.809.158,66€ na žiro računu, 391.554,45€ u avansima bankama za isplatu garantovanih depozita, 780.465,61€ za potraživanja za kamate na obveznice i 813.951,15€ za ostala potraživanja. Državni zapisi u iznosu od 20.000.000€ su dospjeli u martu 2024. godine.

U skladu sa Politikom investiranja, nastaviti realizaciju Ugovora o izvršavanju međunarodnih platnih transakcija Fonda i primanju u depozit novčanih sredstava Fonda potpisanog između Centralne banke i Fonda. U skladu sa stanjem raspoloživih sredstava Fonda, odlučivati o eventualnoj kupovini finansijskih instrumenata Crne Gore (državnih zapisa i državnih obveznica).

S obzirom na nagovještaj stabilizacije finansijskog tržišta i uslova koji idu u pravcu snižavanja kamatnih stopa (ocjena MMF-a), i na činjenicu da dosadašnji globalni ekonomski i finansijski poremećaji nisu imali reperkusije na poslovanje Fonda, štaviše u međuvremenu je i ojačao svoju likvidnu aktivu, može se konstatovati da će Fond i u narednom periodu nastaviti kontinuirani pozitivni trend poslovanja što doprinosi jačanju cjelokupnog crnogorskog bankarskog sistema.

**FINANSIJSKO POSLOVANJE
FONDA U 2023.GODINI**

5

5. FINANSIJSKO POSLOVANJE FONDA U 2023. GODINI

5.1 Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha) Fonda na dan 31.12.2023. godine⁴

Fond je i u 2023. godini nastavio kontinuitet uspješnog poslovanja. Ostvaren je neto rezultat u iznosu od 33.941.890 eura kao rezultat obračunate i naplaćene premije i efikasnog upravljanja sredstvima Fonda.

5.1.1 UKUPNI PRIHODI FONDA

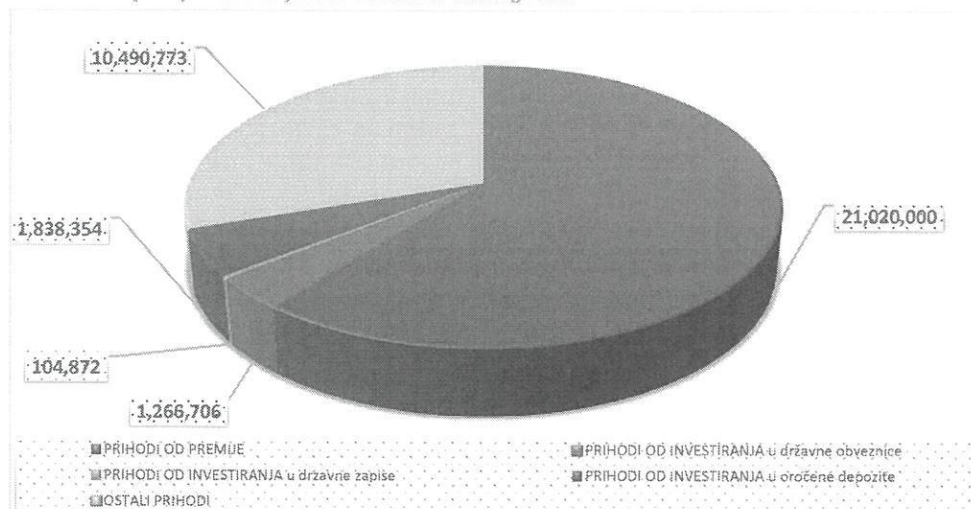
Ukupno ostvareni prihodi Fonda za 2023. godinu iznose **34.720.705 €** i veći su od planiranih za 11,97%, dok su za 33,87 % veći od prihoda ostvarenih u prethodnoj godini kada su iznosili 25.935.657 €.

Ukupne ostvarene prihode čine:

- poslovni prihodi i
- finansijski prihodi

5.1.1.1. Poslovni prihodi za 2023. godinu iznose 31.510.773 € i ostvareni su u većem iznosu za 6,74% u odnosu na planom predviđene, dok su za 27,8% veći od prihoda ostvarenih u prethodnoj godini kada su iznosili 24.655.772€ iz razloga što su u izvještajnoj godini više naplaćena potraživanja iz stečajne mase za 23,24% u odnosu na planirani iznos.

Grafik 5.1.
Struktura ukupnih prihoda za januar-decembar 2023. godine

⁴ Pregled prihoda i rashoda za 2022. i 2023. godinu i plan prihoda i rashoda za 2023 i 2024. godinu dat je u ANEXU

5.1.1.1.1. Prihodi od premija i naplate sredstava iz stečajne mase

Najznačajniju stavku poslovnih prihoda čine prihodi ostvareni po osnovu premija koji su u 2023. godini iznosili 21.020.000€ i čine 60,54% ukupnih prihoda Fonda i obračunati su i naplaćeni u 100% iznosu od planiranog. Ostvarena premija je veća za 16,62% u odnosu na premiju ostvarenu u prethodnoj godini kada je iznosila 18.024.000€, iz razloga što je Fond u toku izvještajne godine, u cilju dostizanja ciljanog iznosa premije, a na bazi prethodno izvršene analize i procjene visine garantovanih depozita kreditnih institucija, koji su osnovica za obračun premije koju kreditne institucije plaćaju Fondu za zaštitu depozita, visine iznosa akumuliranih sredstava po osnovu prethodnih premija i investiranja, obračunao godišnju premiju u navedenom iznosu, po Odluci o visini redovne godišnje premije za 2023. godinu („Sl. list CG“, br. 122/22) i u skladu sa Metodologijom.

Preostali iznos od **10.490.773€** obuhvata uplate po osnovu povraćaja sredstava iz stečajne mase banaka u iznosu od **10.475.000€** (Invest Banka Montenegro a.d. Podgorica u stečaju – 475.000 € i Atlas Banka a.d. Podgorica u stečaju- 10.000.000€) za koje je Fond izvršio isplatu garantovanih depozita i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 58,71% kada su iznosili 6.600.000 €, a u odnosu na planirane veći su za 23,23%, prihode od smanjenja obaveza za isplatu garantovanih depozita u iznosu od **3.134,72€** i prihode od refundacija u iznosu od **12.638€** (bolovanje zaposlenih).

5.1.1.2. Finansijski prihodi iznose **3.209.932 €** i veći su za 150% u odnosu na finansijske prihode ostvarene u prethodnoj godini prvenstveno iz razloga investiranja sredstava u oročene depozite CBCG, a odnose se na sljedeće prihode:

- **Prihode od investiranja sredstava u oročene depozite kod CBCG** u iznosu od **1.838.354€** koji ujedno čine i najdominantniju stavku finansijskih prihoda odnosno 57,27%. Povećanje je rezultat ostvarivanja značajnog nivoa prihoda od kamata na oročene depozite počevši od jula izvještajne godine koji nisu planom predviđeni niti ostvareni u prethodnoj godini iz razloga što nije bio završen projekat izbora respektabilnog “asset managera i/ili CBCG” u cilju unaprijeđenja investicionog kapaciteta i upravljanja rizicima Fonda;
- **Prihode od kamata na državne obveznice** koji su ostvareni u iznosu od **1.266.706€** po osnovu ulaganja sredstava u kupovinu državnih obveznica Crne Gore u iznosu od 38.641.737€ (39.000.000€ u nominalnom iznosu) sa rokom dospjeća glavnice u 2025. godini i 2027. godini sa kamatonosnim kuponima koji dopijevaju godišnje u ukupnom iznosu od 1.240.650€ u 2023. godini (kamatna stopa 3,375%-MNE2025 i 2,875%-MNE2027 na godišnjem nivou) i
- **Prihode od investiranja u državne zapise Crne Gore** u ukupnom iznosu od **104.872€** - (ostvareni prihod od kamata u iznosu od 82.170,42€ sa dospijecom glavnice u 2023. godini na rok od 180 dana i ostvareni prihod od kamata u iznosu od 22.701,48€ sa dospijecom glavnice u 2024. godini na rok od 90 dana).

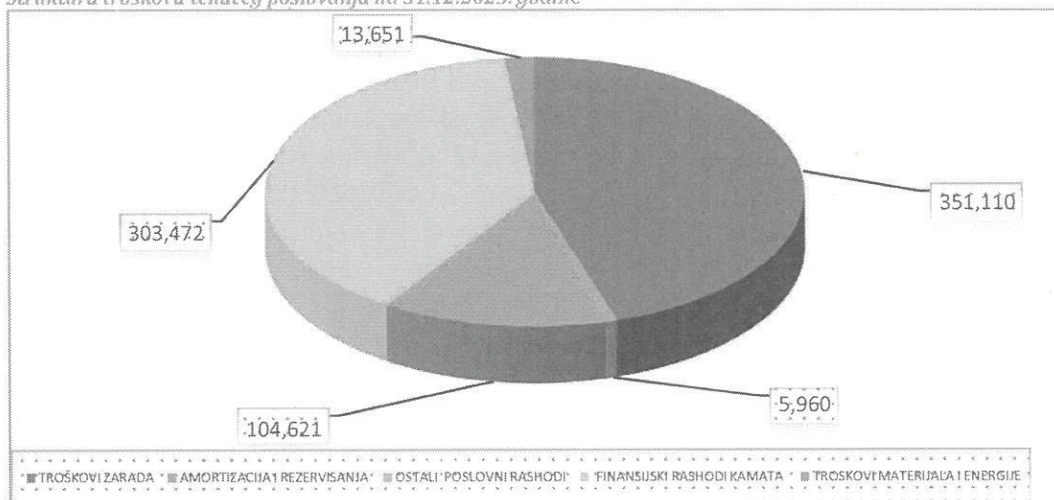
5.1.2 RASHODI FONDA

Ukupni rashodi su ostvareni u iznosu od **778.815€** (u prethodnoj godini iznosili su 713.667 € odnosno manji za 9,12%).

Ukupni rashodi Fonda kategorisani su u tri osnovne grupe:

- troškovi tekućeg poslovanja
- finansijski rashodi
- troškovi za kratkoročna rezervisanja.

Grafik 5.2.
Struktura troškova tekućeg poslovanja na 31.12.2023. godine

* Izvor: knjigovodstveni podaci Fonda

5.1.2.1. Poslovni rashodi su iznosili 475.343€, a čine ih:

- **Troškovi materijala i energije** u iznosu od 13.651 € (troškovi po osnovu zakupa i održavanja poslovnog prostora, troškove kancelarijskog materijala, troškovi goriva) i veći su od ostvarenih u prethodnoj godini za 51,81% iz razloga većih troškova za električnu energiju i samo održavanje poslovne zgrade u vlasništvu Fonda, i čine 42,65% planiranog iznosa;
- **Rashodi za zarade, naknade i ostala lična primanja** u iznosu od 351.110€ (bruto zarade zaposlenih 218.483€, naknade članovima Upravnog odbora Fonda 87.749€ i doprinosi na zarade na teret poslodavca 16.296€) i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 17,64% kada su iznosili 298.453€ ;
- **Ostali rashodi za naknade zarada i ličnih primanja 28.581€** i
- **Ostali poslovni rashodi** iznose **104.621€** odnosno manji su za 25% od planiranih, a u odnosu na prethodnu godinu su veći za 8,48%, i odnose se na :

- *troškove reklame i propagande* za koje je planirano 12.000€, a utrošen je iznos od 5.236€ odnosno 43,63% u 2023. godini ;
- *troškove stručnih usluga* koji obuhvataju reviziju finansijskih izvještaja i obrazovanja i usavršavanja i iznose **14.611€** i manji su za 3,84% od ostvarenih u prethodnoj godini, dok su u odnosu na plan manji za 28,72%;
- *troškove članarina međunarodnim asocijacijama* u iznosu od **23.168€** koji su veći su od ostvarenih u 2023. godini za 2,94% i ostvareni su u planiranom iznosu. Do povećanja ovih troškova došlo je zbog kursne razlike ;
- *troškove telefona i ptt usluga* u iznosu od **10.599€** i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 29,28%, a u odnosu na plan veći za 32,48% ;
- *troškove reprezentacija* koji su ostvareni u iznosu od **2.802€** i veći su za 9,20% u odnosu na ostvarene u prethodnoj godini, a manji za 53,3% od planiranih;
- *troškove platnog prometa* u iznosu od **37.190€** i
- *ostale rashode* u iznosu od **11.014€** (troškovi održavanja osnovnih sredstava - **1.008,44€**, troškovi štampanja i korićenja Godišnjeg izvještaja o radu - **1.844,42 €**, troškovi parking servisa - **1.479€**, troškovi životnog osiguranja - **1.260,32€**, troškovi stručne literature - **706,36€**, troškovi objavljivanja u javnim glasilima - **500€**, troškovi usluga ovlašćenog procijenitelja - **150€**, troškovi otpisa osnovnih sredstava - **691€**, troškovi osiguranja imovine - **1.020,90€** i troškovi regionalne EFDI konferencije - **2.354,35€**).

5.1.2.2. Finansijski rashodi su iznosili **303.472€** i čine 38,96% ukupnih rashoda a odnose se na:

- troškove naknada za rezervisanje sredstava EBRD (commitment fee EBRD) - **253.472€** i
- troškove po osnovu vremenskog razgraničenja troškova obrade kredita EBRD (ukupno 250.000€, a u skladu sa rokom otplate raspoređeni su knjigovodstveno na 5 godina po 50.000 €)- **50.000€**.

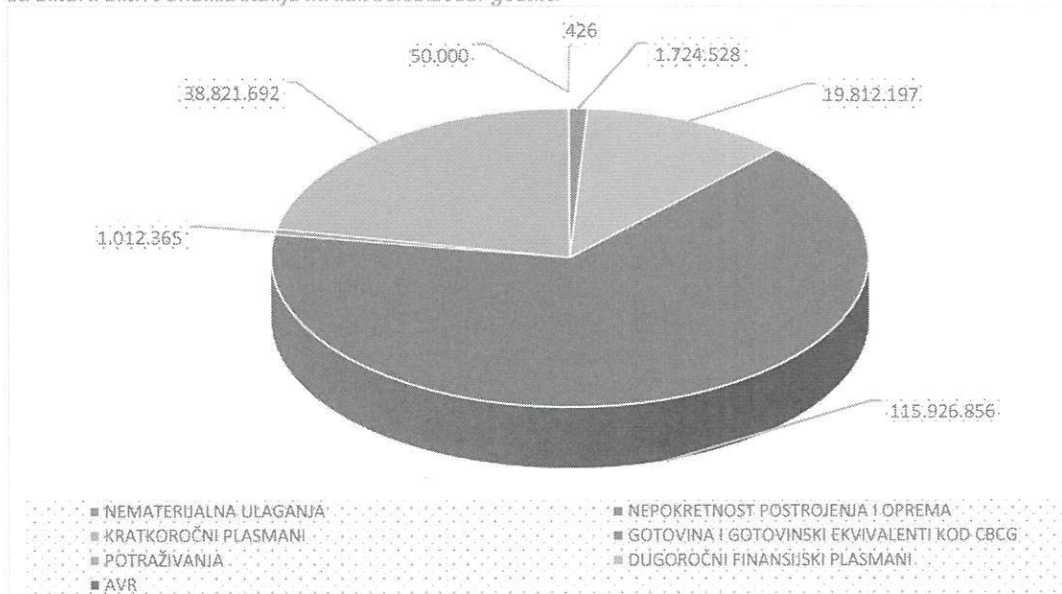
5.1.2.3. Troškovi za kratkoročna rezervisanja u ukupnom iznosu od **5.960€** i odnose se na amortizaciju osnovnih sredstava u iznosu od 3.630 eura i kratkoročna rezervisanja u iznosu od 2.330 eura. Ovi rashodi učestvuju u ukupnim rashodima sa 0,76%.

Ostvareni neto rezultat - **dobitak** za 2023. godinu iznosi **33.941.890€** odnosno veći je za 34,57% u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosio 25.221.991€ :
(poslovni rezultat u iznosu od 31.035.430€ koji je veći za 28,00% u odnosu na prethodnu godinu i finansijski rezultat u iznosu od 2.906.460€ koji je veći za 197,66% u odnosu na prethodnu godinu).

5.2. ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI (Bilans stanja)

Ukupna Aktiva, odnosno Pasiva Fonda na dan 31.12.2023. godine iznosi **177.348.064€**. Povećanje Aktive i Pasive u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu iznosi **33.716.744€** ili 23,47%, a najvećim dijelom je proizašlo po osnovu neraspoređene dobiti (višak prihoda nad rashodima) za 2023. godinu.

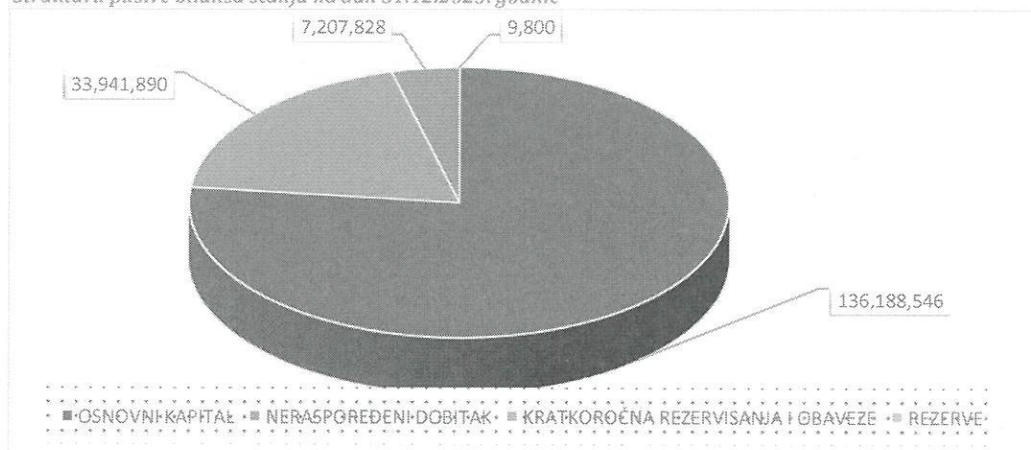
Grafik 5.3.
Struktura aktive bilansa stanja na dan 31.12.2023. godine.

*izvor: knjigovodstveni podaci Fonda

U strukturi ukupne aktive 0,97% iznosi oprema (1.724.528€), 0,57% potraživanja (1.012.365€), 21,89% dugoročni finansijski plasmani (38.821.692€-državne obveznice u iznosu od 38.669.104€ i potraživanja od zaposlenih - 152.588€), 11,17% kratkoročni finansijski plasmani (19.812.197€), 65,36% sredstva koja se nalaze na žiro-računu i blagajni Fonda (115.926.856€) i 0,02% aktivna vremenska razgraničenja (50.000€).

Grafik 5.4.
Struktura pasive bilansa stanja na dan 31.12.2023. godine

*Izvor: knjigovodstveni podaci Fonda

U strukturi ukupne pasive kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze iznose⁵ 7.207.828€ (4,06%) i kapital 170.140.236€ (95,93%) od čega 136.188.546€ iznosi osnovni kapital, 33.941.890€ neraspoređeni dobitak i 9.800€ rezerve.

5.3. ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

Stanje kapitala – **dobitak** na dan 31.12.2023. godine iznosi **33.941.890€**.

⁵ Ovaj iznos predstavlja rezervisanja za obaveze za isplatu garantovanih depozita IBM Banke u stečaju i Atlas banke u stečaju, obaveze prema dobavljačima, obaveze za kamate prema EBRD i ostale kratkoročne obaveze

Anex: Ostvareni prihodi i rashodi za 2022. i 2023. godinu i plan prihoda i rashoda za 2023. i 2024. godinu

1	2	3	4	5	6	7
	NAZIV	IZVRŠENO U 2022	PLAN 2023	IZVRŠENO 2023	5/4 %	PLAN ZA 2024
A.	UKUPNI PRIHODI	25.935.657	31.010.000	34.720.705	111,97	37.790.650
A.1.	POSLOVNI PRIHODI	24.655.772	29.520.000	31.510.773	106,74	31.750.000
A.1.1.	Premija	18.024.000	21.020.000	21.020.000	100,00	27.440.000
A.1.2.	Ostalo (vanredni prihod)	31.772		15.773		10.000
A.1.3.	Ostali poslovni prihodi (iz stečaja)	6.600.000	8.500.000	10.475.000	123,24	4.300.000
A.1.4.	Kazne i penali					
A.2.	FINANSIJSKI PRIHODI	1.279.885	1.490.000	3.209.932	215,43	6.040.650
A.2.1.	Kamata na oročena sredstva			1.838.354		4.500.000
A.2.2.	Kamata na državne zapise	22.410	250.000	104.872		300.000
A.2.3.	Kamata na državne obveznice	1.257.475	1.240.000	1.266.706	102,15	1.240.650
B.	UKUPNI RASHODI	713.667	889.407	778.815	87,57	965.545
B.1.	POSLOVNI RASHODI	410.195	589.407	475.343	80,65	662.045
B.1.1.	tr. MATERIJALA I ENERGJE	8.991	32.000	13.651	42,66	39.000
B.1.1.1.	tr. Kancelarijskog materijala	1.085	2.000	869	43,47	2.000
B.1.1.2.	tr. Zakupa, goriva, energije, održavanja	7.906	30.000	12.781	42,60	37.000
B.1.2.	ZARADE, NAKNADE UO I OST LIČ. RASH	298.453	367.907	351.110	95,43	404.045
B.1.2.1.	Bruto zarada	183.128	229.700	218.483	95,12	239.300
B.1.2.1.1.	Neto zarada	140.859	175.985	165.076	93,80	180.300
B.1.2.1.2.	Porez	14.881	18.110	20.265	111,90	23.250
B.1.2.1.3.	Doprinosi	27.388	35.605	33.142	93,08	35.750
B.1.2.2.	DOPRINOSI NA TERET POSLODAVCA	13.178	17.200	16.296	94,75	17.950
B.1.2.3.	NAKNADA ČLANOVIMA UO	82.964	88.007	87.749	99,71	106.795
B.1.2.3.1.	Neto naknada članovima UO	60.412	63.588	63.430	99,75	75.440
B.1.2.3.2.	Porez	4.953	5.693	5.656	99,34	8.450
B.1.2.3.3.	Doprinosi	17.599	18.726	18.663	99,67	22.905
B.1.2.4.	OSTALI LIČNI RASHODI	19.183	33.000	28.581	86,61	40.000
B.1.2.4.1.	Ostali lični rashodi	1.358	3.000	3.308	110,27	3.000
B.1.2.4.2.	Ugovor o djelu	5.630	5.000	1.418	28,37	5.000
B.1.2.4.3.	Dnevnice	2.855	5.000	5.259	105,18	8.000
B.1.2.4.4.	Prevoz na službenom putu	4.630	10.000	7.830	78,30	12.000
B.1.2.4.5.	Smjestaj na službenom putu	4.710	10.000	10.766	107,66	12.000
B.1.3.	AMORTIZACIJA I REZERVISANJA	6.314	50.000	5.960	11,92	50.000
B.1.3.1.	troškovi amortizacije	6.314	50.000	3.630	7,26	50.000
B.1.3.2.	kratkoročna rezervisanja			2.330	-	
B.1.4.	OSTALI POSLOVNI RASHODI	96.437	139.500	104.621	75,00	169.000
B.1.4.1.	tr. Reklame i propagande		12.000	5.236	43,63	8.000
B.1.4.2.	tr. Stručnih usluga	15.195	20.500	14.611	71,27	55.500
B.1.4.2.1.	Revizija	5.869	6.000	5.869	97,81	15.000
B.1.4.2.2.	Obrazovanje i usavršavanje	3.000	5.500		-	5.500
B.1.4.2.3.	troškovi advokata					
B.1.4.2.4.	Troškovi licenci i autorskih prava	6.326	9.000	8.743	97,14	35.000
B.1.4.3.	Članarine međunar. asocijacijama	22.502	23.000	23.168	100,73	23.500
B.1.4.4.	tr. PTT usluga	8.198	8.000	10.599	132,49	11.000
B.1.4.5.	tr. Reprezentacije	2.566	6.000	2.802	46,70	6.000
B.1.4.6.	tr. Platnog prometa	39.270	43.000	37.190	86,49	38.000
B.1.4.7.	tr. Reklamacija po osnovu isplate gd.					
B.1.4.8.	Troškovi aukcije državnih zapisa		12.000			12.000
B.1.4.9.	Ostali rashodi	8.706	15.000	11.014	73,43	15.000
B.1.4.9.1.	Organizacija reg. EFDI konferencije			2.354		
B.1.4.9.2.	Ostali troškovi	8.706	15.000	8.660	57,74	15.000
B.2.	FINANSIJSKI RASHODI	303.472	300.000	303.472	101,16	303.500
B.2.1.	Kamata po ugovoru EBRD	253.472	250.000	253.472	101,39	253.500
B.2.2.	troškovi garancija MF (0,50%)					
B.2.3.	vremensko razgraničenje troška kredita EBRD	50.000	50.000	50.000	100,00	50.000
C	UKUPAN REZULTAT	25.221.990	30.120.593	33.941.890	112,69	36.825.105

**IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I
FINANSIJSKI ISKAZI
ZA 2023. GODINU**

FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA, PODGORICA

Finansijski iskazi za 2023. godinu
u skladu sa računovodstvenim propisima
Crne Gore

i

Izveštaj nezavisnog revizora

BDO

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 3
FINANSIJSKI ISKAZI	
Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha)	4
Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja)	5
Iskaz o promjenama na kapitalu	6
Iskaz o novčanim tokovima	7
Napomene uz finansijske iskaze	8 - 23

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Upravnom odboru Fonda za zaštitu depozita, Podgorica

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza „Fonda za zaštitu depozita“, Podgorica (u daljem tekstu: „Fond“), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji (u daljem tekstu: bilans stanja) na dan 31. decembra 2023. godine i iskaz o ukupnom rezultatu (u daljem tekstu: bilans uspjeha), iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsku poziciju Fonda na dan 31. decembra 2023. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i računovodstvenim politikama objelodanjenim u Napomeni 3. uz finansijske iskaze.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji („Službeni list Crne Gore“, br. 001/17) i Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza. Mi smo nezavisni u odnosu na Fond u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe („IESBA Kodeks“) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ostale informacije sadržane u godišnjem Izvještaju menadžmenta Fonda

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju Izvještaj o poslovanju za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2023. godine. Naše mišljenje o finansijskim iskazima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uvjeravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom finansijskih iskaza, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalno značajna nedoslednost između njih i finansijskih iskaza ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa godišnjim Izvještajem menadžmenta, sproveli smo postupke u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru da li je godišnji Izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa važećim odredbama Zakona o računovodstvu.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Upravnom odboru Fonda za zaštitu depozita, Podgorica

Ostale informacije sadržane u godišnjem Izvještaju menadžmenta Fonda (Nastavak)

Samo na osnovu rada koji smo obavili tokom revizije finansijskih iskaza, po našem mišljenju:

- informacije objelodanjene u godišnjem Izvještaju menadžmenta za 2023. godinu, su po svim materijalno značajnim aspektima, usklađene sa finansijskim iskazima Fonda za 2023. godinu;
- godišnji Izvještaj menadžmenta za 2023. godinu je sastavljen u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu.

Pored toga, ako na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno značajno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahtjeva da tu činjenicu saopštimo u izvještaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izvještaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, kao i za one interne kontrole za koje određi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Fonda da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Fond ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Fonda.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz ako takav iskaz postoji. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Kao dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom obavljanja revizije.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Upravnom odboru Fonda za zaštitu depozita, Podgorica

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza (Nastavak)

Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljamo revizijske postupke koji su prikladni za te rizike, i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Fonda.
- Vršimo procjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i da li, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Fonda da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u našem izvještaju revizora skrenemo pažnju na odgovarajuća objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Fond prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo ocjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne poslovne promjene i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Podgorica, 24. april 2024. godine

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

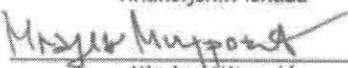
FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA, PODGORICA

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU (BILANS USPJEHA)
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine
U EUR

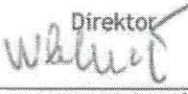
	Napomena	2023.	2022.
Prihodi od prodaje	4	21.020.000	18.024.000
Ostali prihodi iz poslovanja	5	10.490.773	6.631.772
Troškovi poslovanja		125.069	111.740
Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijata	6	7.611	7.521
Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	7	113.828	97.906
Amortizacija	8	3.630	6.314
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	9	349.583	298.453
Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi		253.879	219.786
Troškovi poreza i doprinosa		95.704	78.667
Troškovi poreza		27.580	20.415
Troškovi doprinosa za penziju		61.648	53.078
Troškovi doprinosa		6.476	5.174
Ostali rashodi iz poslovanja		691	-
A. POSLOVNI REZULTAT		31.035.430	24.245.579
Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite)	10	3.209.932	1.279.885
Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite	11	303.472	303.472
B. FINANSIJSKI REZULTAT		2.906.460	976.413
C. REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA		33.941.890	25.221.992
D. PORESKI RASHOD PERIODA		-	-
Tekući porez na dobit		-	-
Odošeni poreski rashodi ili prihodi perioda		-	-
I. NETO REZULTAT		33.941.890	25.221.992

Napomene na stranama od 8 do 23
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Priloženi finansijski iskazi su odobreni za izdavanje od strane Upravnog odbora Fonda na dan 09.04.2024. godine i potpisani su u ime rukovodstva Fonda od strane:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Mladen Mitrović

Direktor

Vojin Vlahović

FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA, PODGORICA

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI (BILANS STANJA)

Na dan 31. decembra 2023. godine

U EUR

	Napomena	31.12.2023.	31.12.2022.
AKTIVA			
A. STALNA IMOVINA (I+II+III)		40.546.646	40.461.904
I NEMATERIJALNA ULAGANJA		426	426
II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA	12	1.724.528	1.654.328
III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA	13	38.821.692	38.807.150
Dugoročna finansijska ulaganja (dati kredit i hartije od vrednosti)		38.669.104	38.641.737
Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja		152.588	165.412
B. OBRTNA SREDSTVA (IV+V+VI)		136.751.418	103.069.416
IV KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA	14	1.012.365	1.198.190
V KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	15	19.812.197	6.895.420
VI GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA	16	115.926.856	94.975.807
C. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	17	50.000	100.000
UKUPNA AKTIVA		177.348.064	143.631.320
PASIVA			
D. KAPITAL	18	170.140.236	136.188.546
I OSNOVNI KAPITAL		136.188.546	110.966.554
II NERASPOREĐENI DOBITAK ILI GUBITAK		33.941.890	25.221.992
III Rezerve		9.800	-
E. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE		-	-
I DUGOROČNA REZERVISANJA		-	-
F. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE		7.207.828	7.442.774
I KRATKOROČNA REZERVISANJA		-	-
II KRATKOROČNE OBAVEZE	19	7.207.828	7.442.774
Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije		7.098.478	7.334.090
Ostale obaveze prema dobavljačima		1.682	1.640
Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze		107.668	107.045
UKUPNA PASIVA		177.348.064	143.631.320

Napomene na stranama od 8 do 23
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA, PODGORICA

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine
 U EUR

	Osnovni kapital	Rezerve	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2022. godine	85.233.418	-	25.733.136	110.966.554
Prenos	25.733.136	-	(25.733.136)	-
Neto promjene u 2022. godini	-	-	25.221.992	25.221.992
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	110.966.554	-	25.221.992	136.188.546
Stanje na dan 1. januara 2023. godine	110.966.554	-	25.221.992	136.188.546
Prenos	25.221.992	-	(25.221.992)	-
Neto promjene u 2023. godini	-	9.800	33.941.890	33.951.690
Stanje na dan 31. decembar 2023. godine	136.188.546	9.800	33.941.890	170.140.236

Napomene na stranama od 8 do 23
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA, PODGORICA

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

U EUR

	2023.	2022.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	31.509.540	24.756.230
Prilivi od prodaje i primljeni avansi	21.020.000	18.024.000
Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	-	-
Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	10.489.540	6.732.230
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	825,248	858.239
Isplata garantovanih depozita i dati avansi za isplatu	50.000	1.606
Isplate dobavljačima i dati avansi	202.183	328.256
Odlivi po osnovu zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	319,086	275.094
Plaćene kamate	253,979	253.283
Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	-	-
III. Neto prilivi iz poslovnih aktivnosti	30,684,293	23.897,991
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	10,078,954	1.240.600
Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	3.078.954	1.240.600
Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	7.000.000	-
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	19.812.197	8.646.984
Odlivi po osnovu kupovine nekretnina, postrojenja i opreme	-	-
Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	19.812.197	8.646.984
III. Neto prilivi (odlivi) iz aktivnosti investiranja	(9,733,243)	(7.406.384)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
III. Neto priliv iz aktivnosti finansiranja	-	-
NETO TOK GOTOVINE	20.951.050	16.491.607
Gotovina na početku izvještajnog perioda	94.975.807	78.484.200
Gotovina na kraju izvještajnog perioda (Napomena 18)	115.926.857	94.975.807

Napomene na stranama od 8 do 23
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

1. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU

Fond za zaštitu depozita, Podgorica (u daljem tekstu „Fond”) osnovan je u skladu sa Zakonom o zaštiti depozita („Sl. List CG”, br. 40/03) i zvanično je počeo sa radom 18. novembra 2004. godine upisom u registar Zavoda za statistiku Crne Gore. Zakonom o zaštiti depozita (Sl. list CG br. 44/10, 40/11 i 47/15), izvršena su dalja usklađivanja sa Direktivom 94/19 EU (povećanje nivoa zaštite sa EUR 5.000 na EUR 50.000, kao i skraćivanje rokova isplate garantovanih depozita sa 90 na 20 dana), a takođe izvršeno je razdvajanje upravljačke i rukovodne funkcije samog Fonda i to tako što su organi Fonda podijeljeni na Upravni odbor (u daljem tekstu:“UO Fonda“) i direktora Fonda. Zakonom o zaštiti depozita („Sl. list CG“, br. 72/19), izvršena su usklađivanja sa Direktivom 2014/49/EU i Direktivom 2014/59/EU. Nivo zaštite povećan je na EUR 100.000, rok za isplatu je skraćen na 7 radnih dana, uveden je privremeni “visoki saldo”, obaveza sprovođenja “testiranja Sistema za zastitu depozita na stres”, mogućnost učešća u finansiranju sanacije kreditnih institucija u cilju sprječavanja nastanka „zaštićenog slučaja“ i naplata premija na osnovu rizika pojedinačne kreditne institucije.

Kreditne institucije, koje imaju dozvolu za rad Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu „Centralne banke CG“), su dužne da, na ime zaštite depozita, plaćaju Fondu premije pod uslovima i na način utvrđenim Zakonom o zaštiti depozita.

Osnovna djelatnost Fonda je da ostvaruje zaštitu depozita u kreditnim institucijama i obavezan je da pri nastanku zaštićenog slučaja vrši isplatu garantovanih depozita, kao što se zahtijeva prema Zakonu o zaštiti depozita. Zaštićeni slučaj nastaje danom donošenja rješenja o otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom ili donošenja rješenja o nedostupnosti depozita. Zaštita depozita obuhvata depozite položene kod kreditne institucije prije ili na dan nastanka zaštićenog slučaja. Počev od 1. januara 2013. godine, Fond vrši isplatu garantovanih depozita do iznosa od EUR 50.000 po deponentu, bez obzira na broj i visinu iznosa koje taj deponent posjeduje kod kreditne institucije. Zakonom o zaštiti depozita (Sl. List CG br.72/19) nivo zaštite podignut je do iznosa od EUR 100.000, s tim što će do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji Fond vršiti isplatu garantovanih depozita do iznosa od EUR 50.000 po deponentu, bez obzira na broj i visinu iznosa koje taj deponent posjeduje kod kreditne institucije.

Sjedište Fonda je u Podgorici, Ulica Miljana Vukova bb.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Fond ima osam zaposlenih (31. decembra 2022. godine osam zaposlenih).

Članovi Upravnog odbora Fonda

Članove Upravnog odbora imenuje Predsjednik Crne Gore, s tim što jednog člana imenuje na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove finansija, jednog na predlog Centralne banke CG, jednog na predlog Udruženja banaka Crne Gore, jednog na predlog Privredne komore Crne Gore i jednog na predlog Predsjednika Crne Gore.

Članovi UO Fonda u toku 2023. godine su:

- Vesko Lekić, direktor trezora Centralne banke CG, predsjednik UO Fonda;
- Dejan Vujačić, direktor sektora za kontrolu banaka u Centralnoj banci CG - član UO Fonda;
- Mr. Branislava Božović, predstavnik Ministarstva finansija - član UO Fonda;
- Darko Radunović, predstavnik Udruženja banaka Crne Gore - član UO Fonda i
- Vlastimir Golubović, predstavnik Privredne komore Crne Gore - član UO Fonda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH ISKAZA**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza**

Fond ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja statutarne finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 145/2021, 152/22) i Pravilniku o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica („Sl. list CG“, br. 011/20, „Sl. list CG“, br. 139/21, „Sl. list CG“, br. 13/22, „Sl. list CG“, br. 139/22).

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), 2013. godine MSFI 10, 11, 12 13 kao i novodonijeti MSFI 16 i MSFI 14 koji se primjenjuju od 2021. godine. Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Fonda, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Fond je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivao računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

2.2. Zvanična valuta izvještavanja

Finansijski iskazi prezentovani su u eurima (EUR) - zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Fonda, i sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su eurima (EUR), osim ukoliko je drugačije navedeno.

2.3. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Fonda korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe opreme.

2.4. Načelo stalnosti poslovanja

Priloženi finansijski iskazi za 2023. godinu sastavljeni su uz pretpostavku njegovog kontinuiranog nastavka poslovanja i ne sadrže korekcije, koje bi eventualno bile potrebne ukoliko Fond ne bude u mogućnosti da nastavi sa poslovanjem u skladu sa konceptom stalnosti poslovanja.

2.5. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine finansijski iskazi Fonda za 2022. godinu sastavljeni u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore koji su bili predmet revizije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primijenjene za sastavljanje ovih finansijskih iskaza su navedene u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primijenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

3.1. Priznavanje prihoda*Prihodi od premija za zaštitu depozita*

Prihodi od premija za zaštitu depozita predstavljaju sredstva koja su kreditne institucije u Crnoj Gori u obavezi da uplate Fondu u skladu sa Zakonom o zaštiti depozita („Sl. list CG“, br. 72/19) na bazi Odluke o visini redovne premije za tekuću godinu.

Prihodi od premija za zaštitu depozita Fonda obezbjeđuju se iz:

- početnih premija i
- redovne premije.

Kreditna institucija kojoj je izdata dozvola za rad od strane Centralne banke CG dužna je da, prije početka obavljanja djelatnosti, na račun Fonda uplati početnu premiju u iznosu 50.000€.

Kreditne institucije su dužne da godišnje premije za zaštitu depozita uplaćuju Fondu u ratama tromjesečno, odnosno kroz redovnu premiju, s tim da se početak tromjesečja računa od prvog dana januara, aprila, jula i oktobra tekuće godine.

Osnovicu za obračun redovne premije čini prosjek garantovanih depozita kreditne institucije posljednjeg dana svakog mjeseca u prethodnom tromjesečju.

Odluku o visini redovne premije donosi UO Fonda, po pravilu do 31. oktobra tekuće godine za narednu. Kreditne institucije su dužne da redovnu premiju plaćaju početkom tromjesečja za tekuće tromjesečje, najkasnije u roku od osam dana od dana prijema fakture Fonda.

Fond je u junu 2023. godine usvojio tehničke izmjene Metodologije za obračun premije na bazi rizika pojedine kreditne institucije („Sl. list CG“, br. 129/20 i 070/23), koja je stupila na snagu 01. januara 2021. godine. Uzimajući u obzir da je pokazatelj LCR u primjeni od januara 2022.godine, do tad primjenjivani pokazatelj "Odnos likvidnosti" se zamijenio sa LCR pokazateljom.

Fond je obračunavao godišnju premiju po Odluci o visini redovne premije za 2023. godinu („Sl. list CG“, br. 122/22) i u skladu sa Metodologijom. UO Fonda je u 2022. godini utvrdio godišnji ciljani iznos premije za 2023. godinu na iznos od 21.020.000€ i shodno tome se vršio kvartalni obračun redovne premije za 2023. godinu u iznosu od 5.255.000€.

Fond Metodologijom utvrđuje način obračuna stepena rizičnosti svake pojedine kreditne institucije u sistemu za potrebe obračuna premije za zaštitu depozita. U skladu sa Metodologijom, za obračun redovne premije za 2023. godinu utvrđen je rejting kreditnih institucija za 2022. godinu i kreditne institucije su razvrstane u sedam klasa rizika:

Klasa rizika 1 (nijedna kreditna institucija); Klasa rizika 2 (tri kreditne institucije); Klasa rizika 3 (dvije kreditne institucije); Klasa rizika 4 (tri kreditne institucije); Klasa rizika 5 (dvije kreditne institucija); Klasa rizika 6 (nijedna kreditna institucija); Klasa rizika 7 (jedna kreditna institucija).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.1. Priznavanje prihoda (Nastavak)***Prihodi od premija za zaštitu depozita (Nastavak)*

Obračun akontativne I-ve i II-ge rate redovne premije za 2023. godinu je bio na bazi rejtinga kreditnih institucija, utvrđenog sa podacima na 31. decembar 2021. godine, dok se korekcija III-će rate redovne premije (početak jula 2023. godine) obračunavala na bazi rejtinga utvrđenog sa podacima na 31. decembar 2022. godine i prosjecima koeficijenata na nivou crnogorskog bankarskog sistema za 2022. godinu, dobijenih od Centralne banke CG.

Uzimajući u obzir da je Odlukom utvrđen iznos premije, koeficijent prilagođavanja se koristio da bi se prilagodio zbir neprilagođenih, kvartalnih premija svih kreditnih institucija, da dostignu godišnji ciljani iznos od 21.020.000€. Za obračun akontativne I-ve i II-ge rate redovne premije za 2023. godinu koeficijent prilagođavanja je iznosio 88,11% i 86,73% dok je sa korekcijom III-će rate redovne premije korigovan na iznose 85,84% i 84,36%. Koeficijent prilagođavanja za III-ću i IV-tu ratu je iznosio 82,67% i 77,34%.

Rejting kreditnih institucija za 2022. godinu, na osnovu podataka iz finansijskih izvještaja kreditnih institucija i podataka koje je dostavila Centralna banka CG sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine se: kod jedne kreditne institucije poboljšao se rejting u odnosu na rejting za 2021. godinu, smanjio kod četiri kreditne institucije, a ostao nepromijenjen kod šest kreditnih institucija.

3.2. Naknade zaposlenima**3.2.1. Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih**

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Fond je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih.

Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Fond je, takođe, obavezan da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

3.2.2. Obaveze po osnovu otpremnina

Sadašnja vrijednost ostalih budućih obaveza po Opštem kolektivnom ugovoru kao što su otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova, po procjeni rukovodstva Fonda nema materijalno značajnog efekta na finansijske iskaze posmatrane u cjelini i zbog toga u ovim finansijskim iskazima nijesu izvršena rezervisanja po osnovu beneficija zaposlenih.

3.3. Pozitivne i negativne kursne razlike

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja su preračunata u EUR primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan iskaza o finansijskoj poziciji objavljenih od strane Centralne banke CG.

Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju preračunom sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom transakcija u toku godine knjiže se u korist ili na teret iskaza o ukupnom rezultatu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.4. Porezi**

Fond je obavezan da plaća poreze i doprinose na zarade zaposlenih u skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori. U skladu sa Članom 6. Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 065/01 od 31.12.2001, 012/02 od 15.03.2002, 080/04 od 29.12.2004, "Službeni list Crne Gore", br. 040/08 od 27.06.2008, 086/09 od 25.12.2009, 040/11 od 08.08.2011, 014/12 od 07.03.2012, 061/13 od 30.12.2013, 055/16 od 17.08.2016, 146/21 od 31.12.2021, 152/22 od 30.12.2022, 028/23 od 10.03.2023, 125/23 od 31.12.2023) koji je Lex specialis, javni fondovi su oslobođeni plaćanja poreza na dobit.

3.5. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se evidentiraju po nabavnoj vrijednosti i odnose se na kupljene softvere. Nabavnu vrijednost nematerijalnih ulaganja čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za sve troškove dovođenja navedenih ulaganja u stanje funkcionalne upotrebljivosti.

3.6. Nekretnine, postrojenja i oprema

Oprema se evidentira po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne ukupne akumulirane gubitke zbog obezvrjeđenja vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za sve troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadni troškovi: troškovi zamjene djelova opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti.

Troškovi tekućeg održavanja i opravki priznaju se kao rashod perioda. Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje opreme, iskazuju se u iskazu o ukupnom rezultatu kao dio ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

3.7. Amortizacija

Amortizacija nematerijalnih ulaganja i opreme obračunava se na nabavnu vrijednost, primjenom proporcionalnog metoda u cilju otpisa u toku njihovog korisnog vijeka trajanja.

Primijenjene stope amortizacije su sljedeće:

<u>Glavne grupe sredstava</u>	<u>Stopa (%)</u>
Licence za korišćenje softvera	20,00%
Računari i računarska oprema	20,00 - 33,33%
Tehnička oprema	12,50 - 20,00%
Kancelarijski namještaj	10,00 - 12,50%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti**

Finansijska imovina razvrstana je u sljedeće kategorije: „Dugoročni plasmani“, „Kratkoročni finansijski plasmani koji se drže do dospjeća“, „potraživanja“ i „novčana sredstva i novčani ekvivalenti“. Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznanja.

3.8.1. Metod efektivne kamatne stope

Metod efektivne kamatne stope je metod obračuna amortizovanog troška finansijske imovine i rasporeda prihoda od kamata tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja ili primitke (uključujući sve naknade za plaćene i primljene stavke koje čine integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i ostalih premija ili popusta) kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta ili, gdje je to moguće, kraćeg perioda.

3.8.2. Dugoročni plasmani

Dugoročne finansijske plasmane čine obveznice koje se drže do dospjeća i dati krediti radnicima.

Obveznice koje izdaje Crna Gora, emitovane u aprilu 2018. godine, sa rokom dospjeća glavnice 21. aprila 2025. godine i kamatonosnim kuponima koji dospijevaju godišnje, kupljene sa premijom i diskontom (kamatna stopa 3,375%) i obveznice emitovane u decembru 2020. godine, sa rokom dospjeća glavnice 16. decembra 2027. godine, kupljene sa diskontom (kamatna stopa 2,875%), knjigovodstveno se vode kao hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća. Fond može prodati obveznice u slučaju nedostatka sredstava za isplatu garantovanog depozita ukoliko bi došlo do nastupanja zaštićenog slučaja kod neke od kreditnih institucija u Crnoj Gori.

Kreditni se inicijalno priznaju po fer vrijednosti. Naknadno se mjere po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Razlika između fer vrijednosti na dan priznavanja i raspodijeljenih sredstava priznaje se kao unaprijed plaćene beneficije zaposlenih u okviru dugoročnih potraživanja od zaposlenih. Unaprijed plaćena primanja zaposlenih se amortizuju u toku perioda primanja beneficija. Period primanja je očekivani radni vijek zaposlenog i ne može biti duži od perioda na koji je odobren kredit.

3.8.3. Kratkoročni finansijski plasmani koji se drže do dospjeća

Kratkoročni finansijski plasmani koji se drže do dospjeća predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim isplata i fiksnim dospjećem, i za koja rukovodstvo Fonda ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do roka dospjeća. Ulaganja koja se drže do dospjeća se odnose na Državne zapise emitovane od strane Ministarstva finansija Crne Gore.

Navedeni plasmani iskazani su po amortizovanom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope umanjene za umanjene vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

3.8.4. Potraživanja iz poslovnih odnosa

Potraživanja po osnovu premija i ostala potraživanja iz poslovnih odnosa sa fiksnim ili utvrdivim plaćanjima koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu, mjere se po amortizovanom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope, umanjene za umanjene vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.5. Novčana sredstva i novčani ekvivalenti**

U iskazu o novčanim tokovima, pod novčanim sredstvima i novčanim ekvivalentima podrazumijevaju se novčana sredstva na računima kod Centralne banke CG i novčana sredstva oročena kod Centralne banke CG na period do tri mjeseca, koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti.

3.8.6. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Finansijska imovina se evaluira sa ciljem identifikacije indikatora umanjenja vrijednosti na datum sastavljanja finansijskih iskaza.

Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije su izmijenjeni.

Objektivni dokaz umanjenja finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica - strane pod ugovorom; ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju kamata ili premije; ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja po osnovu premija umanjuje se upotrebom računa umanjenja vrijednosti. Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se preko računa umanjenja vrijednosti. Naknadne naplate ranije otpisanih iznosa se knjiže na teret umanjenja vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti računa umanjenja vrijednosti se priznaju u iskazu o ukupnom rezultatu.

Ako se u sljedećem periodu iznos gubitka od umanjenja smanji i smanjenje se objektivno može povezati sa događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjenja vrijednosti, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se ispravlja kroz iskaz o ukupnom rezultatu u mjeri koja neće rezultirati knjigovodstvenim iznosom većim nego što bi bio amortizovani trošak da nije došlo do priznavanja umanjenja vrijednosti na datum kada je umanjenje vrijednosti ispravljeno.

3.8.7. Prestanak priznavanja finansijske imovine

Fond prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Fond ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Fond nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

3.8.8. Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze, uključujući i obaveze po kreditima, se početno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za transakcijske troškove. Ostale finansijske obaveze se naknadno vrednuju po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope. Metoda efektivne kamate je metoda obračuna troškova amortizacije finansijske obaveze i određivanja troška kamate za relevantni period. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća plaćanja u gotovini kroz očekivani period trajanja finansijske obaveze, ili, gdje je to moguće, u kraćem periodu.

3.8.9. Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Fond prestaje priznavati finansijsku obavezu kada, i samo kada, su obaveze Fonda otpuštene, otkazane ili ističu.

FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA, PODGORICA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

4. PRIHODI OD PRODAJE

Prihodi od prodaje u 2023. godini iznose EUR 21.020.000 (u 2022. godini: EUR 18.024.000) i odnose se na prihode od premija za zaštitu depozita. Prihodi od premija za zaštitu depozita predstavljaju sredstva koja su kreditne institucije u Crnoj Gori u obavezi da uplate Fondu u skladu sa Zakonom o zaštiti depozita („Sl. list CG“, br. 72/19) i Odluci o visini redovne premije za 2023. godinu koju kreditne institucije plaćaju Fondu („Sl. list CG“, br. 122/22).

5. OSTALI PRIHODI IZ POSLOVANJA

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Prihodi od naplaćenih potraživanja po osnovu isplate garantovanih depozita iz stečajne mase Atlas Banke A.D. Podgorica i IBM A.D.	10.475.000	6.600.000
Prihodi od refundacija	12.638	31.563
Prihodi od smanjenja obaveza	3.135	209
Ukupno	<u>10.490.773</u>	<u>6.631.772</u>

Ostali prihodi iz poslovanja u vrijednosti od EUR 10.475.000 se odnose na naplaćena potraživanja po osnovu isplate garantovanih depozita iz stečajne mase Atlas Banke A.D. Podgorica i IBM A.D. Podgorica tokom 2023. godine.

6. NABAVNA VRIJEDNOST PRODATE ROBE I TROŠKOVI MATERIJALA

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Troškovi goriva i energije	6.590	6.146
Troškovi ostalog materijala	1.021	1.375
Ukupno	<u>7.611</u>	<u>7.521</u>

7. OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA (REZERVISANJA I OSTALI POSLOVNI RASHODI)

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Troškovi rezervisanja	2.330	-
Troškovi naknada	33.504	35.556
Troškovi članarina	23.168	22.502
Troškovi održavanja	15.791	9.951
Troškovi revizije	5.869	5.869
PTT usluge	10.599	8.198
Ostali troškovi	22.567	15.830
Ukupno	<u>113.828</u>	<u>97.906</u>

8. AMORTIZACIJA

Trošak amortizacije u 2023. godini iznosi EUR 3.630 (u 2022. godini: EUR 6.314) i odnosi se na amortizaciju opreme iskazane u okviru pozicije Nekretnine, postrojenja i oprema (Napomena 12).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

9. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Troškovi neto zarada	165.076	141.059
Naknade članovima Upravnog odbora	63.430	60.413
Troškovi službenih putovanja	24.123	13.352
Ostali lični rashodi	1.250	4.962
Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	<u>253.879</u>	<u>219.786</u>
Troškovi poreza na zarade	27.580	20.415
Troškovi doprinosa za penzije	61.648	53.078
Troškovi doprinosa	6.476	5.174
Troškovi poreza i doprinosa	<u>95.704</u>	<u>78.667</u>
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	<u>349.583</u>	<u>298.453</u>

10. PRIHODI OD OSTALIH FINANSIJSKIH ULAGANJA I ZAJMOVA

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Prihodi od kamata - državni zapisi	104.872	22.410
Prihodi od kamata - državne obveznice	1.266.706	1.257.475
Prihodi od kamata - oročena sredstva	1.838.354	-
Ukupno	<u>3.209.932</u>	<u>1.279.885</u>

11. RASHODI PO OSNOVU KAMATA, KURSNIH RAZLIKA I DRUGIH EFEKATA UGOVORENE ZAŠTITE

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Troškovi kamata - EBRD	253.472	253.472
Troškovi kamata - oročeni depoziti	50.000	50.000
Ukupno	<u>303.472</u>	<u>303.472</u>

U 2020. godini potpisan je novi Ugovor kojim je povećan iznos raspoloživih sredstava na EUR 50.000.000 sa rokom povlačenja od 5 (pet) godina, a periodom otplate od 7 (sedam) godina.

Rashodi u iznosu od EUR 303.472 odnose se na obaveze po osnovu ugovora sa EBRD o zajmu („Stand-by“ aranžman), na iznos od EUR 50.000.000, a sastoje se od naknade za rezervisanje sredstava EBRD kao „commitment fee“ u iznosu od EUR 253.472 i troškova u iznosu od EUR 50.000 po osnovu vremenskog razgraničenja troškova obrade kredita EBRD (ukupno EUR 250.000, a u skladu sa rokom otplate raspoređeni na 5 godina po EUR 50.000 (Napomena 17)).

FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA, PODGORICA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

12. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA

	Oprema
Nabavna vrijednost	
Stanje 1. januar 2022.	128.497
Nabavke	-
Prodaja	-
Stanje na dan 31. decembar 2022.	128.497
Nabavke	(18.090)
Prodaja/rashod	(40.103)
Stanje na dan 31. decembar 2023.	70.305
Ispravka vrijednosti	
Stanje 1. januar 2022.	(109.993)
Obračunata amortizacija (Napomena 8)	(6.314)
Prodaja	-
Stanje na dan 31. decembar 2022.	(116.307)
Obračunata amortizacija (Napomena 8)	(3.630)
Prodaja/rashod	67.302
Stanje na dan 31. decembar 2023.	(52.635)
Osnovna sredstva u pripremi 31. decembra 2022.	1.642.137
Osnovna sredstva u pripremi 31. decembra 2023.	1.706.858
Neto sadašnja vrijednost	
Stanje na dan 31. decembra 2022.	1.654.327
Stanje na dan 31. decembra 2023.	1.724.528

Osnovna sredstva u pripremi u iznosu od EUR 1.706.858 na dan 31. decembra 2023. godine se odnose na poslovnu zgradu Fonda gdje su u toku radovi na adaptaciji, kako bi se ista privela namjeni.

13. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA

	31.12.2023.	31.12.2022.
Ulaganja u državne obveznice	38.669.104	38.641.737
Zajmovi dati zaposlenima - stambeni krediti	152.588	165.412
Ukupno	38.821.692	38.807.150

Ulaganja u državne obveznice se odnose na plasmane u obveznice Crne Gore u iznosu od EUR 38.669.104 (EUR 39.000.000 u nominalnom iznosu) sa rokom dospjeća glavnice u 2025. godini i 2027. godini sa kamatonosnim kuponima koji dospijevaju godišnje u ukupnom iznosu od EUR 1.240.650 u 2023. godini (kamatna stopa 3,375% - MNE 2025 i 2,875% - MNE 2027 na godišnjem nivou).

Zajmovi dati zaposlenima se odnose na stambene kredite odobrene 2015. godine. Krediti su inicijalno odobreni sa rokom dospjeća 15, odnosno 30 godina. Otplaćuju se mjesečnim anuitetima. Tokom 2023. godine otplaćeno je EUR 12.824 (tokom 2022. godine: EUR 12.983). Dospijeće potraživanja po osnovu datih dugoročnih kredita zaposlenima sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazano je u narednoj tabeli (prikazani su nediskontovani budući novčani tokovi).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

13. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Rok dospijeaća	31.12.2023.	31.12.2022.
Do 1 godine	12.824	12.824
1 do 3 godine	25.648	25.648
3 do 5 godina	25.648	25.648
Preko 5 godina	101.292	114.116
Ukupno krediti	165.412	178.236
<i>Minus: kratkoročni dio</i>	<i>(12.824)</i>	<i>(12.824)</i>
Ukupno	152.588	165.412

14. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

	31.12.2023.	31.12.2022.
Potraživanja po osnovu avansa datih bankama za isplatu garantovanih depozita	399.272	584.079
Potraživanja za kamate - državni zapisi	22.702	22.410
Potraživanja za kamate - državne obveznice	577.408	578.718
Stambeni krediti dati zaposlenima	12.824	12.824
Ostala potraživanja	159	159
Ukupno	1.012.365	1.198.190

Dana 4. januara 2019. godine Savjet Centralne banke CG donio je rješenje broj 0101-10202- 3/2018 kojim se u Invest Banci Montenegro A.D. (IBM) uvodi stečaj, dok je dana 5. aprila 2019. godine rješenjem CB CG br. 0101-3292-4/2019 uveden stečaj u Atlas Banci A.D. Podgorica (Atlas Banka).

Na osnovu navedenih rješenja, Fond je obavijestio deponente o nastanku "zaštićenog slučaja" i o izabranim kreditnim institucijama koje će biti posrednici u isplati garantovanih depozita kao i o mjestu i vremenu gdje deponenti mogu preuzeti svoj garantovani depozit u skladu sa Odlukom o načinu i postupku isplate garantovanih depozita (Sl. List CG br. 76/17 i 17/19). Ukupan iznos garantovanih depozita u Atlas i IBM Banci je iznosio EUR 112.617.267. Tokom 2019. godine, kreditnim institucijama posrednicima u isplati Fond je uplatio EUR 104.600.000 od čega je deponentima isplaćen iznos od EUR 101.883.600. Tokom 2020. godine, kreditnim institucijama posrednicima u isplati Fond je uplatio EUR 850.000 od čega je deponentima isplaćen iznos od EUR 1.668.102. Tokom 2021. godine, kreditnim institucijama posrednicima u isplati Fond je uplatio iznos od EUR 500.000 od čega je deponentima isplaćen iznos od EUR 1.085.699. Tokom 2023. godine kreditnim institucijama posrednicima u isplati Fond je uplatio iznos od EUR 50.000. Potraživanja u iznosu od EUR 399.272 se odnose na avansne uplate kreditnim institucijama isplatiocima koje na dan 31. decembra 2023. godine nijesu isplaćene deponentima.

15. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Kratkoročni finansijski plasmani, koji na dan 31. decembra 2023. godine iznose EUR 19.812.197 (u 2022. godini EUR 6.895.420) se odnose na državne zapise i predstavljaju tromjesečnu dužničku hartiju od vrijednosti koje izdaje Centralne banke CG u ime Ministarstva finansija Crne Gore koji dospijevaju 31.03.2024. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

16. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Gotovina na žiro računu CBCG	11.088.428	94.974.228
Kratkoročni finansijski plasmani - prekonocni	104.838.354	-
Blagajna	74	1.579
Ukupno	<u>115.926.856</u>	<u>94.975.807</u>

U skladu sa Ugovorom o izvršavanju međunarodnih platnih transakcija Fonda i primanju u depozit novčanih sredstava Fonda, iz jula izvještajne 2023. godine, a u skladu sa Odlukom UO Fonda o investiranju sredstava Fonda za 2023. godinu, sredstva su se prenijela u depozite oročene do 31.12.2023. godine i u prekonocne depozite kod Centralne banke CG tako da stanje navedenih sredstava na 31.12.2023 iznosi 104.838.354€.

Investiranje sredstava vrši se u skladu sa Politikom investiranja sredstava Fonda (br. 55-2/2022 od 28.02.2022. godine).

U skladu sa navedenom Politikom investiranja, Fond raspoloživa sredstva može da investira u:

- 1) Hartije od vrijednosti koje je emitovala Crna Gora, država članica EU ili njihove centralne banke ili hartije od vrijednosti za koje garantuje Crna Gora ili država članica EU;
- 2) Hartije od vrijednosti koje je emitovala kreditna institucija, finansijska institucija i/ili država koje nijesu navedene u tački 1 ovog stava, a imaju visoke rejtinge koje im je dodijelila međunarodno priznata rejting agencija;
- 3) Depozite položene u centralnim bankama i stranim kreditnim institucijama s visokim rejtingom koji dodjeljuju međunarodno priznate rejting agencije;
- 4) Ostalu imovinu niskog rizika koja podrazumijeva sljedeće kategorije:
 - o koje ulaze u prvu ili drugu kategoriju iz tabele 1 člana 336 Uredbe o kapitalnim zahtjevima EU,
 - o likvidnu imovinu shodno regulativi CBCG, odnosno shodno zahtjevima nadležnog regulatornog tijela EU,
 - o ESG (environmental, social, governance) hartije od vrijednosti koje emituju zemlje OECD-a,
 - o korpu državnih hartija od vrijednosti koje emituju zemlje OECD-a,
 - o dužničke instrumente koje emituje opština, koji imaju značajno visok koeficijent dobiti u odnosu na rizik ili vrlo nizak rizik koji se mjeri metodama procjene rizika.

Nakon povraćaja značajnog dijela sredstava iz stečajne mase IBM i Atlas banke, te naplatom premije tokom u periodu od 2020-2023 godine, stvorili su se uslovi za ulaganje sredstava tako da je tokom 2023. godine Fond investirao u državne zapise Crne Gore.

17. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

Aktivna vremenska razgraničenja na dan 31. decembra 2023. godine iznose EUR 50.000 (31. decembra 2022. godine: iznose EUR 100.000) i odnose se na unaprijed plaćenu naknadu za odobrenje kreditnih sredstava na osnovu aranžmana sa EBRD (Napomena 11).

FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA, PODGORICA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

18. KAPITAL

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Osnovni kapital	136.188.546	110.966.554
Neraspoređena dobit	33.941.890	25.221.991
Rezerve	9.800	
Ukupno	<u>170.140.236</u>	<u>136.188.546</u>

Fond je osnovan 2003. godine, Zakonom o zaštiti depozita (Sl. List RCG br. 40/2003). Obzirom da je Fond osnovan zakonom, nije uplaćivan osnivački ulog, već ukupan kapital predstavlja akumuliranu dobit za period od osnivanja do 31. decembra 2023. godine.

19. KRATKOROČNE OBAVEZE

Kratkoročne obaveze na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine su prikazane u tabeli niže:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Obaveze po osnovu isplate garantovanih depozita	7.098.479	7.334.090
Obaveze prema dobavljačima	1.682	1.640
Obaveze za kamate prema EBRD	100.694	100.694
Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze	6.973	6.350
Ukupno	<u>7,207,828</u>	<u>7.442.774</u>

Na osnovu odluka Centralne banke CG o uvođenju stečaja u IBM i Atlas Banci (Napomena 14) nastupio je "zaštićeni slučaj". Ukupan iznos garantovanih depozita je iznosio EUR 112.701.633 od čega je deponentima tokom 2023. godine isplaćeno EUR 234.807 (tokom 2022. godine: EUR 730.144). Obaveze u iznosu od EUR 7.098.479 se odnose na garantovane depozite čija isplata nije realizovana do 31. decembra 2023. godine.

20. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

20.1. Kategorije finansijskih instrumenata

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Finansijska sredstva		
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	115.926.856	94.975.807
Kratkoročni finansijski plasmani	19.812.197	6.895.420
Ostali dugoročni finansijski plasmani	38.821.692	38.807.150
Potraživanja	1.012.365	1.198.190
Ukupno finansijska sredstva	<u>175.573.110</u>	<u>141.876.567</u>
Finansijske obaveze		
Obaveze iz poslovanja	7.098.479	7,334,090
Ostale kratkoročne obaveze	109.349	108,684
Ukupno finansijske obaveze	<u>7.207.828</u>	<u>7.442.774</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

20. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)**20.2. Upravljanje finansijskim rizicima**

Fond je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izložen određenim finansijskim rizicima i to:

- *Tržišnim rizicima,*
- *Riziku likvidnosti i*
- *Kreditnom riziku.*

Upravljanje rizicima u Fondu je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Fonda u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta. Fond ne koristi derivativne finansijske instrumente u bilo kojoj formi osiguranja protiv gubitaka usled rizika. Postoji formalni okvir za upravljanje finansijskim rizicima koji je uspostavljen u Fondu i koji je u nadležnosti UO Fonda.

20.2.1 Tržišni rizik*Rizik od promjene kursa stranih valuta*

Fond nije izložen riziku od promjene kursa valuta jer obavlja svoje poslovanje u funkcionalnoj valuti okruženja.

Rizik od promjene kamatnih stopa

Poslovanje Fonda nije značajno izloženo riziku od promjene kamatnih tržišnih stopa jer su Ugovorom o izvršavanju međunarodnih platnih transakcija, zaključenim sa Centralnom bankom CG, sredstva povjerena na upravljanje Centralnoj banci CG, i investirana su u oročene depozite kod komercijalnih banaka sa visokim kreditnim rejtingom, pri čemu Fond od Centralne banke ostvaruje fiksni prinos. UO Fonda, u skladu sa aktuelnom finansijskom situacijom na svjetskom tržištu, a po obavještenju Centralne banke CG, odlučuje o daljnjim potezima angažovanja investiranih sredstava.

Po pitanju ulaganja u euroobveznice, rizik od promjene kamatnih stopa (pada cijena euroobveznica) postoji, ali bi bio materijalizovan samo u slučaju da Fond odluči da likvidira taj dio portfolija u cilju isplate garantovanih depozita, što je malo vjerovatno.

Rizik od promjene ostalih cijena

Rizik od promjene ostalih cijena uključuje promjenu cijene kapitala, promjenu cijene roba, rizik od prijevremenog plaćanja i rizik rezidualne vrijednosti. Fond nije značajno izložen ovim vrstama rizika.

20.2.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je optimizovan, jer su u slučaju potrebe, a u skladu sa Ugovorom o izvršavanju međunarodnih platnih transakcija, zaključenim sa Centralnom bankom CG, sredstva depozita likvidna u svakom trenutku odnosno dostupna na zahtjev Fonda. Zahvaljujući tome, bilo je moguće da se drugi dio sredstava investira u manje likvidne instrumente odnosno instrumente duže ročnosti (državni zapisi, euroobveznice).

UO Fonda je odgovoran za praćenje nivoa kratkoročnog finansiranja i uravnoteženje potreba kratkoročnog i dugoročnog finansiranja u skladu sa definisanim politikama investiranja.

Politika Fonda je, a rukovodeći se principima sigurnosti i likvidnosti, da se sredstva investiraju u državne zapise na rok najviše do tri mjeseca, i u državne obveznice koje se drže do isteka roka dospijeca (iskazuju se po knjigovodstvenoj vrijednosti) te se i na taj način rizik likvidnosti ublažava i minimiziraju eventualni gubici.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

20. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

20.2. Upravljanje finansijskim rizicima (Nastavak)

20.2.3. Kreditni rizik

Fond je izložen kreditnom riziku koji se definiše kao rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da svoja dugovanja izmire u potpunosti i na vrijeme prema Fondu, što bi za rezultat imalo finansijski gubitak za Fond. Kreditni rizik se prvenstveno vezuje za izloženost Fonda po osnovu gotovine i gotovinskih ekvivalenata, kratkoročnih i dugoročnih finansijskih plasmana.

S obzirom na prirodu sredstava Fonda, kreditni rizik se primarno vezuje za rizik ulaganja u državne dužničke instrumente (državne zapise i euroobveznice), a taj rizik je prilično nizak.

Rukovodstvo Fonda procjenjuje rizike i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti.

Rukovodstvo Fonda smatra da iznosi u priloženim finansijskim iskazima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

	31.12.2023.		31.12.2022.	
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer Vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost	Fer Vrijednost
Finansijska sredstva				
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	115.926.856	115.926.856	94.975.807	94.975.807
Kratkoročni finansijski plasmani	19.812.197	19.812.197	6.895.420	6.895.420
Ostali dugoročni finansijski plasmani	38.821.692	38.821.692	38.807.150	38.807.150
Potraživanja	1.012.365	1.012.365	1.198.190	1.198.190
Ukupno finansijska sredstva	175.573.110	175.573.110	141.876.567	141.876.567
Finansijske obaveze				
Obaveze iz poslovanja	7.098.479	7.098.479	7.335.730	7.335.730
Ostale kratkoročne obaveze i PVR	109.349	109.349	107.045	107.045
Ukupno finansijske obaveze	7.207.828	7.207.828	7.442.774	7.442.774

21. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2023. godine protiv Fonda se ne vode sudski sporovi.

Takođe, na dan 31. decembra 2023. godine po tužbi Fonda vodi se jedan sudski protiv jedne od banaka - isplatioca koji se odnosi na reklamacije po osnovu isplate garantovanih depozita ukupne vrijednosti EUR 100.000.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2023. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

22. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Nakon datuma izvještajnog perioda nije bilo događaja koji bi zahtijevali korekcije ili objelodanjivanje u finansijskim izvještajima Fonda za period od 1. januara do 31. decembra 2023. godine.

Predsjednik Crne Gore je, u skladu sa članom 21 Zakona o zaštiti depozita, odlukom od 05.02.2024. godine imenovao UO Fonda, tako da na dan objavljivanja ovih finansijskih iskaza, UO Fonda čine:

- Borko Božović, direktor Direkcije za finansijsku stabilnost i nadgledanje platnih sistema u Centralnoj banci CG, predsjednik UO Fonda;
- Nina Drakić, predsjednica Privredne komore Crne Gore, član UO Fonda,
- Ivana Joličić, šefica u Direkciji za regulativu Sektora za kontrolu u Centralnoj banci CG, član UO Fonda,
- Mihailo Pejović, načelnik Direkcije za izvršenje budžeta i računovodstvo u Direktoratu državnog trezora, član UO Fonda,
- Darko Radunović, predstavnik Udruženja banaka Crne Gore, član UO Fonda.

Jedan član UO Fonda imenovan je na predlog Ministarstva finansija, jedan na predlog Privredne komore Crne Gore, jedan na predlog Udruženja banaka Crne Gore, jedan na predlog Centralne banke CG i jedan na predlog Predsjednika Crne Gore.

U 2024. godini Fond je nastavio sa isplatom garantovanih depozita deponentima banaka u stečaju. Do 29. februara 2024. godine isplaćeno je 198,46€ po osnovu garantovanih depozita za Atlas banku u stečaju, dok je kod IBM banke isplaćeno 7.518,77€.

Naplata potraživanja Fonda iz stečajne mase do 29.02.2024. godini ostvarena je u iznosu od 2.070.000 € (2.000.000€ za Atlas banku u stečaju i 70.000€ za IBM Banku u stečaju) što čini 48,13% od planiranog iznosa (4.300.000€), tako da je povrat sredstava na ukupnom nivou iznosio 82.528.240€, odnosno 73,23% (IBM 87,24% i Atlas banka 69,75%).

Obračunata je i naplaćena prva rata redovne premije u iznosu od 6.860.000€. U skladu sa Metodologijom, kreditne institucije su, od dodijeljenih 7 razvrstane u 6 (šest) klasa rizika, tako da su najmanje rizične kreditne institucije (klasa rizika 1) platile premiju po koeficijentu zbirnog rizika 75%, a najrizičnije kreditne institucije (klasa rizika 7) po koeficijentu zbirnog rizika 150%.

Ukupna sredstva na dan 29.02.2024. godine iznose 185.445.680€ od čega 104.838.353,88€ u oročenim depozitima, 39.000.000€ u obveznicama CG (u MNE 2025 - 23.880.000€ i MNE 2027 -15.120.000€), 19.812.196,88€ u državnim zapisima, 19.809.158,66€ na žiro računu, 391.554,45€ u avansima bankama za isplatu garantovanih depozita, 780.465,61€ za potraživanja za kamate na obveznice i 813.951,15€ za ostala potraživanja. Državni zapisi u iznosu od 20.000.000€ su dospjeli u martu 2024. godine.

U skladu sa Politikom investiranja, nastaviti realizaciju Ugovora o izvršavanju međunarodnih platnih transakcija Fonda i primanju u depozit novčanih sredstava Fonda potpisanog između CBCG i Fonda. U skladu sa stanjem raspoloživih sredstava Fonda, odlučivati o eventualnoj kupovini finansijskih instrumenata Crne Gore (državnih zapisa i državnih obveznica).

S obzirom na nagovještaj stabilizacije finansijskog tržišta i uslova koji idu u pravcu snižavanja kamatnih stopa (ocjena MMF-a), i na činjenicu da dosadašnji globalni ekonomski i finansijski poremećaji nisu imali reperkusije na poslovanje Fonda, štaviše u međuvremenu je i ojačao svoju likvidnu aktivu, može se konstatovati da će Fond i u narednom periodu nastaviti kontinuirani pozitivni trend poslovanja što doprinosi jačanju cjelokupnog crnogorskog finansijskog bankarskog sistema.

BDO d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 149

81000 Podgorica

Montenegro

Tel: +382 20 228 449

Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA
Podgorica

Adresa:
Miljana Vukova b.b.
81000 Podgorica

Tel.: 020 210 466
Fax.: 020 210 465

e-mail: fzd@fzdcg.org

www.fzdcg.org

